

www.musavat.com

MUSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 2 fevral 2024-cü il Cümə № 20 (8393) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Qərbin "seçkinin nəticəsi bəllidir" yalanı

Ekspert: "Məqsəd ölkə rəhbərinin təmsalında dövlətin nüfuz sütununu zədələməkdir"

yazısı səh.9-da

Afiyəddin Cəlilovun nəvəsi haradadır?

yazısı səh.13-da

Azərbaycanlı miqrantlar Sankt-Peterburqu tərk edir

yazısı səh.3-da

ABŞ və Avropa İttifaqı Ermənistandakı siyasi təqiblərə susur

yazısı səh.4-da

FHN xəstəxanalarda yoxlamalara başladı

yazısı səh.3-da

Rusiya "Paşinyanın paktı"nı bu səbəbdən "vurdu"

yazısı səh.5-da

Gürcüstan hakimiyyətində İraklilərin "yer dəyişikliyi"

yazısı səh.6-da

Ermənistan NATO ilə saziş imzalamaq ərəfəsində

yazısı səh.8-da

Deputatlardan sahibkarlara güzəşt çağırışları

yazısı səh.10-da

Özəlləşmə hazırlığı - dövlət nə qazanacaq?

yazısı səh.15-da

5200-dən artıq məhkum elektron nəzarətdə

yazısı səh.12-da

PREZİDENTDƏN AŞ PA-YA XƏBƏRDARLIQ: "ƏKS TƏQDİRDƏ..."

Azərbaycan nümayəndə heyətinin hüquqlarının bərpa edilməli olduğunu deyən dövlət başçısı, əks təqdirdə, Avropa Şurası və Avropa İnsan Haqları Məhkəməsində iştirak məsələsinə yenidən baxılacağını dedi; Prezident Administrasiyası, Milli Məclis və Xarici İşlər Nazirliyinin ekspertlərinin iştirakı ilə nələr müzakirə edilir?

yazısı səh.7-da

Bakı təhlükəsiz şəhər reytingində niyə 67-ci oldu?

Ekspertlər hesab edir ki, bu reyting siyasi məqsəd daşıyır, əksinə, İrəvan daha təhlükəli şəhərdir...

yazısı səh.3-da

Şvabenin Bakıya yeni ittihamlarına sərt reaksiyalar

yazısı səh.4-da

Xalq artistindən Musiqili Teatra 18+ ittihamı

yazısı səh.13-da

"Telekanallarımızda əxlaqsızlıq təbliğ olunur" - Aqıl Abbas

yazısı səh.13-da

Fərqlənən gənclərə Prezident mükafatı verildi

Gənclər üçün Prezident mükafatına namizədlərin seçilməsi üzrə Ekspert Komissiyasının təklifinə əsasən, elm, təhsil, mədəniyyət, gənclər siyasəti və gənclərlə iş, ictimai və sosial yönümlü fəaliyyət, innovasiya və sahibkarlıq sahələrində xüsusi fərqlənən şəxslərə 2024-cü il Gənclər üçün Prezident mükafatları verilib.

Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev sərəncam imzalayıb.

Sərəncamla mükafatlar aşağıdakı şəxslərə verilib.

Abdullayeva Gülnar Rizvan qızı;
Ağamirova Rəvanə Seymur qızı;
Ağazadə Taryel İsa oğlu;
Allahverdiyev Ayxan Elman oğlu;
Baxışova Rəzayeva Kimyaxanım Ziyad qızı;
Məhərrəmov Zərifə Hüseyn qızı;
Məmmədov Ulucay Akif oğlu;
Məmmədova Dinara Bəxtiyar qızı;
Məmmədova Fatimə Nizami qızı;
Mirələmli Pərviz Atamalı oğlu.

“Parolları dəyişdirin” - DİN

“Doğruluğuna əmin olmadığınız postlara və ya məzmunu əsaslanaraq hərəkət etməyin. Təsdiq edə bilmədiyiniz (dəqiqliyinə əmin olmadığınız) məlumatı paylaşmaqla və ya ötürməklə yanlış informasiyanın yayılmasına səbəb olmayın”.

Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) hazırladığı “Rəqəmsal mediadan istifadə edərkən kibercinayətkarlıqla üzləşməmək üçün nələrə diqqət etməlisiniz?” adlı videoçarxda məlumat verilib.

“Dəqiq məlumat əldə etmək üçün rəsmi və səlahiyyətli mənbələri izləyin. Rəsmi təşkilatları təqlid edə biləcək mesajlar, axtarışlar və ya məzmunlara qarşı diqqətli olun. Şübhəli hallarda cihazınızda, hesablarınızda, bankçılıqda və sair istifadə etdiyiniz şifrələri (parolları) dəyişdirin”, - deyir DİN-dən bildirilib.

Murad Musayev “Sabah”dan getdi

“Sabah”ın baş məşqçisi Murad Musayev və klub rəhbərliyi arasında görüş keçirilib.

Paytaxt təmsilçisindən “Report”a verilən məlumata görə, toplantı zamanı rusiyalı mütəxəssis komandadan

aynılmaq istəyini rəhbərliyin diqqətinə çatdırıb.

Baş məşqçinin klubda qazandığı nailiyyətlər nəzərə alınaraq, onun bu istəyi anlayışla qarşılanıb və müsbət cavab verilib.

Qeyd edək ki, Murad Musayev 2021-ci ilin noyabrından “Sabah”da işləyib. “Bayquşlar” onun rəhbərliyi altında 87 oyun keçirib (48 qələbə, 16 heç-heçə, 23 məğlubiyyət). “Sabah” ölkə çempionatının 2022/2023 mövsümünü gümüş medalla başa vuraraq, tarixində ilk dəfə avrokuboklara vəsiqə qazanıb.

Qubada dəm qazı daha bir can aldı

Quba rayonunda 15 yaşlı yeniyetmə qız dəm qazından ölüb.

“Report” xəbər verir ki, Hacıhüseynli kənd sakini, 2009-cu il təvəllüdlü Ayla Vəlixanova yaşadığı evin hamam otağında yuyunarkən dəm qazından zəhərlənib. O, xəstəxanada ölüb.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Quru sərhədlər seçkidən sonra açılacaq?

“Sərhədlərin bağlı qalması Azərbaycan kimi ölkələrdə əhalinin həyat tərzinə, məişətinə ciddi problem yaradır. Turizm cəhətdən yanaşsaq, bu, həm Azərbaycana gələnlər, həm də ölkədən gedənlər üçün ciddi problemdir. Bu gün yalnız hava nəqliyyatının qalması, xüsusilə Azərbaycan kimi ölkədə əhalinin həyat tərzinə, məişətinə kifayət qədər ciddi problem yaradır. Çünki hava nəqliyyatı Azərbaycanda demək olar ki, vətəndaşların seçimləri sırasında olmayan bir nəqliyyat növüdür. Qiymətləri çox bahadır. Ona görə də quru sərhədlərin açılması vacibdir”.

Bunu Bakupost.az-a iqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənov bildirib. Onun fikrincə, seçkidən sonra quru sərhədlər

lərin açılması ilə bağlı qərar verilə bilər. Çünki sərhədlərin bağlı qalması iqtisadiyyatın bütün sahələrinə mənfi təsir göstərir: “Sərhədlərin açılması turizm sektorunun inkişafına ciddi təkan verə bilər. Eyni zamanda sərhədyanı kiçik ticarətin son 3 ildə yaşadığı durğunluqdan müəyyən qədər çıxmasına səbəb olaçaq”.

Səfərin vaxtı dəqiqləşdi - 12 fevral...

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla danışıqlar aparmaq üçün səfəri fevralın 12-də baş tutacaq.

Bu barədə “Reuters” xəbər verib.

Məlumata görə, bu, Putinin 2020-ci ildən sonra NATO ölkəsinə ilk səfəri olacaq.

Daha əvvəl Kremlin sözcüsü Dmitri Peskov bildirib ki, Putinin Türkiyəyə səfəri Rusiyada keçiriləcək prezident seçkilərindən öncə baş tutacaq.

Müharibədə 303 erməni itkin düşüb

2020-2022-ci illərdə münaqişənin kəskinləşməsi nəticəsində Ermənistandan olan 303 nəfər hələ də itkin düşmüş hesab olunur.

Bu barədə Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi bildirib.

“2023-cü il ərzində 62 ailə itkin düşmüş yaxınlarının axtarışı üçün bizə müraciət edib. 12 ailə yaxınlarının taleyindən xəbər tutub”, - deyir məlumatda qeyd edilib.

Madər Musayevin yerini o tutdu

Kəmaləddin Qafarov

“Report” xəbər verir ki, bununla bağlı parlamentin İntizam komissiyasının yaradılması haqqında Milli Məclisin qərar layihəsi son plenar iclasda müzakirəyə çıxarılıb.

Komissiyanın tərkibinə yeni üzv əlavə edilib. Buna səbəb komissiyanın tərkibindəki deputatlardan biri Madər Musayevin vəfat etməsi ilə əlaqədardır. Dəyişikliklə həmin siyahıda deputat Kəmaləddin Qafarov yer alıb.

Xatırladaq ki, M.Musayev 2023-cü il iyulun 14-ü 76 yaşında vəfat edib.

7-ci sinif şagirdi qızılcadan, yoxsa iynədən vəfat edib?

Sabunçu rayonu Savalan qəsəbəsində yerləşən 28 saylı tam orta məktəbin 7-ci sinif şagirdinin qızılcadan vəfat etməsi ilə bağlı məlumat yayılıb.

“Qafqazinfo” Aysel adlı şagirdin ölümü ilə bağlı sözügedən məktəblə əlaqə saxlayıb. Təhsil ocağından bildirilib ki, şagird bir neçə gün öncə vəfat edib: “Bizdə olan məlumata əsasən, şagirdin ölümünə səbəb ona vurulan iynədən komaya düşməsidir”.

Sözügedən məktəbdə qızılcanın sürətlə yayıldığı iddiasına gəlinə, məktəb bunu təkliz edib: “Qızılcanın sürətlə yayılması ilə bağlı iddialar isə doğru deyil. Dərslərimiz öz qaydasında davam edir. Hər gün bununla bağlı məlumat idarəyə ötürülür”.

Məsələ ilə bağlı Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyindən (TƏBİB) isə bildirilib ki, 2010-cu il təvəllüdlü yeniyetmə (qadın cinsli) 29.01.2024-cü il tarixində təcili tibbi yardım avtomobili vasitəsilə Sabunçu Tibb Mərkəzinin nəzdində olan Məhəmməd modul tipli xəstəxanaya ağır vəziyyətdə yerləşdirilib. Daxil olarkən vəziyyəti son dərəcə ağır olub, huşu qaranlıq, dərin intoksikasiya əlamətləri qeyd olunub.

Aparılan bütün zəruri tibbi yardımlara və reanimasiya tədbirlərinə baxmayaraq, saat 00:40-da bioloji ölüm baş verib. Ölüm səbəbi kimi qızılcanın ensefalitlə ağırlaşması, ürək və tənəffüs çatışmazlığı qeyd olunur.

Vahid Ələkbərovun bu qədər sərvəti var

Azərbaycanlı milyarderlərin ümumi sərvəti yanvar ayında 8 milyard dollar artıb.

Bu barədə “Kommersant” qəzeti yazıb.

Milyarderlər İndeksində təmsil olunan Rusiyadan olan 26 biznesmenin ümumi sərvəti fevralın 1-də 507,14 milyard rubl təşkil edib.

Rusiya Federasiyasının ən varlı sahibkan sərvəti 31,7 milyard rubl dəyərinə qiymətləndirilən “Interros” holdinginin və “Norilsk Nikel”-in prezidenti Vladimir Potanin olub. İkinci yerdə NOVA-TEK-in rəhbəri Leonid Mixelson (27,4 milyard dollar) qərarlaşıb.

Ölkənin üçüncü ən varlı adamı LUKOIL şirkətinin orta sahib Vahid Ələkbərov olub. Əslən azərbaycanlı olan sahibkannın sərvəti 25,5 milyard dollar qiymətləndirilib. O, dünyanın ən varlı adamları siyahısında 64-cü yerdədir.

Bələdiyyə sədri qəzada öldü

Şəmkirdə ölümünə nəticələnən ağır yol qəzası baş verib. “Qafqazinfo” xəbər verir ki, hadisə Gəncə-Şəmkir avtomobil yolunun 14-cü kilometrliyində qeydə alınıb.

Goranboy rayonu Todan kənd sakini Ağamalı Məmmədovun idarə etdiyi avtomobilə Gəncə sakini Samir Qarayevin sürdüyü maşın toqquşub. Nəticədə A.Məmmədovun avtomobilində olan sərnəşin, 1969-cı il təvəllüdlü İbrahimov Şirin Qələndər oğlu aldığı xəbərlərdən hadisə yerində vəfat edib. Sürücü isə müxtəlif dərəcəli xəsarətlərlə xəstəxanaya yerləşdirilib.

Qəzada həyatını itirən Şirin İbrahimov Todan Bələdiyyəsinin sədri vəzifəsində çalışırmış.

Ad və soyadı belə dəyişmək olar - yeni qərar

Nazirlər Kabineti “Adın, ata adının və soyadın verilməsi və dəyişdirilməsi Qaydaları”nda dəyişiklik edib.

Bununla bağlı baş nazir Əli Əsədov qərar imzalayıb.

Qərara əsasən, adın, ata adının və soyadın dəyişdirilməsinin dövlət qeydiyyatı “Elektron məhkəmə” informasiya sistemindən Ədliyyə Nazirliyinin “Vətəndaşlıq vəziyyəti aktları” avtomatlaşdırılmış qeydiyyatı informasiya sistemində daxil olmuş adın, ata adının və soyadın dəyişdirilməsi barədə qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qətnaməsindən çıxarış əsasən qətnamənin çıxardığı yer üzrə qeydiyyat şöbəsi, habelə konsulluq idarəsi tərəfindən aparılacaq.

Beynəlxalq miqyasda tanınan "Numbeo" analitik informasiya portalının cinayət və təhlükəsizlik indeksinin icmal məlumatlarına əsasən, Ermənistan dünyanın 146 ən təhlükəsiz ölkəsi arasında 7-ci yeri tutaraq öz ötən illik mövqeyini qoruyub. Həmin portalın məlumatına görə, İrəvan da mövqeyini yaxşılaşdırıb. Paytaxt İrəvan 329 ən təhlükəsiz şəhər arasında 15-ci, ötən il isə 20-ci olub.

Dünyanın təhlükəsiz ölkələri siyahısında Azərbaycan 2023-cü ildəki 33-cü yerdən 32-yə yüksəlib. Bakı isə təhlükəsizliyinə görə 67-ci yeri tutub. Qeyd olunur ki, cinayət indeksi konkret şəhərdə ümumi cinayət səviyyəsinin qiymətləndirilməsidir. Bu, netizenlərin məlumatlarına və rəylərinə əsaslanır. Onlar şəhərlərdə təhlükəsizlik hissini, eləcə də soyğunçuluq, avtomobil oğurluğu, fiziki hücumlar, ictimai yerlərdə təcavüz və ayrı-seçkiliklə bağlı öz narahatlıq səviyyələrini qiymətləndirirlər.

Bakı təhlükəsiz şəhər reytingində niyə 67-ci oldu?

Ekspertlər hesab edir ki, bu reyting siyasi məqsəd daşıyır, əksinə, İrəvan daha təhlükəli şəhərdir...

Ölkələri sırasında ilk iyirmiliyə daxil olmuşdu. 125 ölkə arasında aparılan statistik araşdırmalar nəticəsində Azərbaycan 18-ci yerdə qərarlaşıb. İlk onluqda isə Avstriya, Danimarka, Yaponiya, Belarus, Gürcüstan yer almışdı.

Hüquq müdafiəçisi Sahib Məmmədov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, "Numbeo" tərəfindən ölkələrdə və şəhərlərdə

Oğurlanmış avtomobillərlə bağlı indeks 20.21 aşağı səviyyə sayılır. Yaxud avtomobillərin içindən əşyaların oğurlanması 32.09 da aşağıdır. Hücuma məruzqalma qorxusu 29.9, təhqir olunmaqdan narahatlıq 33.50-dir ki, bunlar da aşağı sayılır. Eyni zamanda dərinin rəngi, etnik mənsubiyyətə, dini baxışlara görə fiziki hücumlara məruz qalmaqla bağlı göstə

qüvvələrin bir-biri ilə toqquşması baş verir. Spontan aksiyalarda qarşıdurmalar baş verir. Bu aspektlərdən yanaşanda İrəvanla Bakını heç müqayisə etmək olmaz. Amma nədənsə eyni statusdadır, hətta bir az İrəvan qabaqdadır. Hesab edirəm ki, burada ikili yanaşma özünü göstərir. Ümumiyyətlə isə Azərbaycanın kriminal baxımdan reyting göstəricisi yaxşıdır".

Avropa şəhərlərində cinayət indeksində ilk beşlikdə Marsel (Fransa), Koventri və Birmingem (Böyük Britaniya), Neapol (İtaliya) və Montpel-yedir (Fransa). Bu siyahıda Dnepr 16-cı, Odessa 18-ci, Xarkov 34-cü, Kiyev isə 45-ci yerdə qərar tutub.

"Numbeo" bildirir ki, ən aşağı cinayət indeksində Hollandiya, Bern, Münhen, Trondheim və Lyublyana şəhərləridir.

"Ən təhlükəsiz ölkələr" reytingində Ermənistan 7-də, Azərbaycan 33-də, "ən təhlükəsiz şəhərlər" reytingində İrəvan 13-də, Bakı 70-dədir.

Azərbaycanın siyasi təzyiq vasitəsilə geri çəkilmədiyini görüb, iqtisadi zərərvermə kampaniyası aparırlar: hətta bir turisti belə ölkəmizə gəlməkdən yayındırıb, Ermənistanı göndərmək uğrunda yarışırırlar.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, "Numbeo"-nun 2017-ci ildə dərc etdiyi reytingdə Azərbaycan cinayət səviyyəsinə görə dünyanın ən təhlükəsiz

də kriminal vəziyyətlə bağlı qiymətləndirmə mü-rəkkəb sxemə əsaslanır: "Ən azı 12 aspektdən araşdırılır. Bunlar, cinayət qavrama səviyyəsi, cinayət səviyyəsində dəyişiklik, gündüzlər mövcud olan təhlükəsizlik, gecələr mövcud olan təhlükəsizlik, oğurluq və ya oğurluqla bağlı narahatlıqlar, avtomobil oğurluğu ilə bağlı narahatlıqlar, əcnəbilərə qarşı fiziki hücumlarla bağlı, ictimai yerlərdə təhqir və təqiblərə dair, eləcə də məqsədli hücumlarla bağlı narahatlıqlar, mülkiyyət cinayətlərinin ağırlığı, zorakı cinayətlərin ağırlığı kimi aspektlərdən qiymətləndirilir. Ümumi baxanda, Azərbaycanın vəziyyəti pis deyil. Cinayət səviyyəsi üzrə indeks 26.56 qiymətləndirilir, bu aşağı sayılır. Son iki ildə cinayətlərin artması 47.9 orta sayılır. Ev, əşya oğurluqları 27.70, bu da aşağı sayılır. Soyğunçuluq və qarətə bağlı narahatlıq indeksi 28.53-dür, bu da aşağı göstəricidir.

rici də çox aşağıdır. Narkotik istifadə və satmaqla bağlı 35.24 göstəricisi də aşağıdır. Vandalizm və oğurluq kimi mülkiyyət cinayətləri 30.3, silahlı quldurluq və basqın və zorakılıqlar indeksi 21.90-dır ki, bu da aşağıdır. Ən yüksək korrupsiya və rüşvətxorluq problemidir ki, bu da 80.85-dir ki, bu da çox yüksək sayılır. O ki qaldı şəhərlər üzrə, burada İrəvan, Tbilisi və Bakı indekslərində də bir-birindən çox az fərqlənir. Üçü də xəritədə yaşıl rəngdə göstərilir. Eyni statusdadır. Amma nədənsə İrəvanı qabağa çəkiblər".

Ekspert bunu yanlış hesab edir: "Mənim subyektiv mülahizələrimə görə, İrəvan daha təhlükəli şəhərdir, nəinki Bakı. Çünki İrəvanda davamlı aksiyalar keçirilir. Bu aksiyalarla bağlı müəyyən təhdidlər yaranır, şəxslərin mülklərinə təhdidlər yaranır. İctimai nəqliyyatda təhlükə yaranır. Bəzən hücumlar olur. Dövlət xadimlərini küçədə zorakılığa məruz qoyurlar, əks

Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa da mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini açıqladı. O dedi ki, burada əsasən siyasi məsələlər daha çox qabarıq: "Sanki cinayət, kriminogen vəziyyəti əsas götürürlər. Mahiyyətə daha çox ölkələrə turizmi cəlb etmək üçün belə bir sorğuları yayınlayırlar. Ermənistan necə təhlükəsiz yer ola bilər ki, orada hər gün mitinqlər, çaxnaşmalar olur. Bu ciddi təsir edən amillərdən biridir. Ordu qaçışlar, fərarilər, jurnalistlərin qaçırılması və sairə neqativ hallar baş verir. O baxımdan, bunlar siyasi məqsəd daşıyan addımlardır, reytinglər də ciddi qəbul olunmur. İnandırıcı deyil, çünki Ermənistanın 7-ci yerdə olması, İrəvanın ən sabit şəhər olması, yəni müharibə riski altında olan ölkənin guya bu göstəricilərə nail olması mütləq siyasi xarakter daşıyan yanaşmadır və ciddi qəbul oluna bilməz".

✎ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Bakıda erməni qardaşlar tutuldu

Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin (RPI) 12-ci Polis Şöbəsinin (PS) əməkdaşları tərəfindən son günlərdə keçirilən əməliyyatlar zamanı avtomobillərdən oğurluq edən əvvəllər məhkum olunmuş Səyyad Qənbərov, Ramana və Sabunçu qəsəbələrində 10-a yaxın evdən oğurluq edən Rövşən Cəfərov, Vüqar Sadıxov və Elçin Danilyan saxlanılıblar.

Əməliyyat zamanı saxlanılanlardan ikisi ermənidir və qardaşdır - 1966-cı il təvəllüdlü Rövşən Cəfərov və 1971-ci il təvəllüdlü Elçin Danilyan.

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat Xidmətindən Axar.az-ın sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, erməni qardaşları əvvəllər də oğurluq və digər cinayətlərə görə saxlanılıb: "Belə ki, 2019-2020-ci illərdə Bakıda ev qusqları oğurladıqları üçün saxlanılan erməni qardaşları əməllərini etiraf edib".

Məlumatla görə, qardaşlar Sabirabad rayonunun sakinləridir. Rövşən evləndikdən sonra həyat yoldaşının soyadını götürüb. Sonradan cütlük boşansa da, həmin şəxs Cəfərov soyadını saxlayıb. Elçin isə Danilyan soyadını dəyişməyib.

Azərbaycanlı miqrantlar Sankt-Peterburqu tərk edir

Sankt-Peterburqda və Leningrad vilayətində miqrasiya xidməti miqrantların kütləvi geri axımını qeydə alıb. (APA) Əsasən Azərbaycan, Moldova, Tacikistan və Özbəkistandan olan miqrantların Rusiyadan tərk edərək vətənlərinə geri qayıtdıqları bildirilib.

Daxili İşlər Nazirliyinin Baş İdarəsinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, il ərzində regionda əcnəbilərin sayı 12 min nəfər azalıb.

Sosiologiya elmləri namizədi Yuliya Bayer 78.ru-ya bildirib ki, miqrantların Rusiyanı tərk etmələri üçün iki səbəb ola bilər. Bunlar müharibə məzənnəsinin zəifləməsi və səfərbərlik nəticəsində müharibəyə cəlb olunmaq qorxusudur ki, bu da əcnəbilərin Rusiyada qalmasının onlar üçün səfəli olmadığını göstərir.

FHN xəstəxanalarda yoxlamalara başladı

Respublika Perinatal Mərkəzinin yeni son Fövqəladə Hallar Nazirliyi paytaxt və bölgələrdəki tibb müəssisələrində yoxlamalara başlayıb. Bu barədə Bakupost.az-a yoxlama aparılan tibb müəssisələrindən birindən məlumat verilib.

Qeyd olunub ki, eyni zamanda körpələr evi, uşaq evləri, sənatoriyalar və digər müalicə-profilaktika müəssisələrində də yoxlamalar aparılır.

Yoxlamalar zamanı dövlət və özəl tibb müəssisələrində yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına əməl olunub-olunmadığı araşdırılır.

Mənbənin bildirdiyinə görə, bir sıra səhiyyə ocaqlarında "Səhiyyə obyektlərində yanğın təhlükəsizliyinə əməl olunması Qaydaları"nın pozulması ilə bağlı faktlar aşkarlanıb.

Anti-Azərbaycan çıxışları ilə tanınan Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) Almaniyadan olan üzvü Frank Şvabe “Amerikanın Səsi”-nə müsahibəsində yenə ittihamlarla çıxış edib. Şvabe iddia edib ki, Azərbaycanla bağlı vəziyyət olduqca pisdır, hətta guya Azərbaycan “AŞ PA-nın etimadını sarsıtmağa çalışır”.

“Bununla bağlı bir neçə hal var ki, bizim məruzəçilərimizin ya ölkəyə girişinin qarşısı alınıb və ya orada olarkən, məsələn, həbsxanaları ziyarət etmələrinə, siyasi məhbuslara baş çəkmələri bir neçə dəfə mümkün olmayıb. Bu isə təşkilatın qaydalarına və ideyasına tamamilə ziddir”, - deyir o bildirib. “Son damla 7 fevralda keçiriləcək növbədənəkar seçkilərə dəvət olunmamamızdır. Azərbaycan nəinki dəvət göndərməyib, eyni zamanda onlarla seçki müşahidə missiyası təşkil edib ki, bunları saxta seçki müşahidə missiyaları adlandırdım. Bu şəxslər dəvət olunaraq onlar üçün yaxşı proqram təyin edilir, səfərləri yaxşı şəkildə təşkil edilir. Sonda onlar sadəcə deməlidirlər ki, seçkilər yaxşı keçib. Həmçinin, ATƏT də dəvət edilib. Azərbaycanın üzv olduğu iki beynəlxalq qurum var ki, həmin qurumları seçkiləri müşahidə etmək üçün dəvət etməlidirlər. Biri ATƏT-dir, biri də AŞ PA. Siz “mən bu müşahidə missiyasını daha çox bəyənirəm” deyərək, sadəcə, bir qurumu dəvət edib, o birini etməyib bilməzsiniz”. “

Frank Şvabe iddia edir ki, AŞ PA-nın qərarı Qarabağa bağlı deyil. “Dağlıq Qarabağ sualı, necə istəyirsiniz adlandırın, Avropa Şurasındakı müzakirələrin mərkəzində deyil. Biz beynəlxalq hüquqa, BMT-nin qətnamələrinə sadıq. Qarabağ və ya Dağlıq Qarabağ, necə istəyirsiniz adlandırın, Azərbaycanın bir hissəsidir. Ancaq bu təşkilat ərazi məsələlərinə baxmır. Avropa Şurası ərazi problemləri ilə bağlı qərar verə, həll yolu tapa bilməz, bununla Birləşmiş Millətlər və ya Minsk Qrupu kimi digər

beynəlxalq qurumlar məşğul ola bilər. Avropa Şurasının belə bir səlahiyyəti yoxdur. Avropa Şurasının səlahiyyəti üzv ölkələrdə insan hüquqlarının, qanunun aliliyyətinin və demokratiyanın vəziyyətinə nəzarət etməkdir”.

Almaniyalı deputat iddia edib ki, Ermənistan da monitorinq altında ölkədir, “ancaq bir fərq var, Ermənistan xalqı ölkəni təmsil edən şəxsləri dəyişmək istəsə, bunu edə bilər”.

Frank Şvabe deyib ki, Azərbaycanın AŞ PA-da, bütün Avropa vətəndaşlarının Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsində üzv qalmasını istəyirlər: “Çünki bu, bir çoxları üçün milli səviyyədə əldə edə bilmədiklərini əldə edə bilməsi üçün son imkandır. Bizim etmək istədiyimiz budur. Bizim qapılarımız açıqdır. Əgər Azərbaycan desə ki, bəli, biz təşkilatın dəyərlərinə və qaydalarına hörmət edəcəyik, onlar ən qısa zamanda geri qayıtmağa dəvət ediləcəklər”. **Alman deputat bunları da deyib:** “Biz üzv ölkələrin məhkəmə qərarlarını icra etməsində ısrar edirik, Azərbaycanda bununla bağlı çoxlu problemlər var. Onlar təşkilatı dağıda, sarsıda bilməzlər. Əgər Azərbaycan qaydaları ciddiyyə almırsa, qaydalar bizim üçün keçərlidir deyil və ya yarıkeçərlidir deyirsə, digər 45 ölkə niyə bütün qaydalara riayət etdiyinə desin?! Onlar təşkilatı dağıdacaqlar, biz bunun baş verməsinə imkan verməyəcəyik”. Şvabenin iddialarına Bakıdan reaksiyalar olub.

Prezidentliyə namizəd Elşad Musayev “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, Qərbin müəyyən dairələrinin son dövrlər Azərbaycana qarşı

Şvabedən Bakıya yeni ittihamlar: “AŞ PA-nı dağıtmaq istəyirlər”

Prezidentliyə namizəd: “Azərbaycan AŞ PA-ya seçkini müşahidə etmək üçün dəvət göndərsəydi belə, başqa bir bəhanə ilə təzyiq edəcəkdilər”

qərəzi açıq-aşkar hiss olunur. Ermənistan üzərində qazandığımız qələbə görünür ki, çoxlarını yuxusuna haram qatıb. Ona görə də Azərbaycana qarşı ən müxtəlif bəhanələrlə təzyiq edirlər, hədələyirlər: “Anti-Azərbaycan çıxışları ilə tanınan Şvabe yenə də Azərbaycan əleyhinə ittihamlarla çıxış edib. Onun məhz indi bu cür çıxışlar etməsi onun hüququdur. AŞ PA-nın müşahidəçiləri yoxdursa, o demək deyil ki, seçkilərə hansısa kölgə salınmalıdır. Bizim qarşımızda duran əsas məqsəd Şvabe kimlərinə cavab vermək yox, ölkəmizdə tam azad, ədalətli, demokratik seçkilər keçirməkdir. Biz bunu edəndə Şvabe kimlərinə fakt qarşısında qoyacağıq və susduracağıq”.

erməni məsələsidir. Onlar Azərbaycanın Qarabağda suverenliyini bərpa etməsini, separatizm kartının əldən çıxmasını qəbul edə bilmirlər. Bunu dilə gətirə bilmədikdə isə başqa mövzuları gündəmə şisirdərək gətirməklə Azərbaycanı sıxmağa çalışırlar. Azərbaycanın hansı beynəlxalq təşkilatın müşahidəçilərini seçkiyə dəvət etməsi onun hüququdur. AŞ PA-nın müşahidəçiləri yoxdursa, o demək deyil ki, seçkilərə hansısa kölgə salınmalıdır. Bizim qarşımızda duran əsas məqsəd Şvabe kimlərinə cavab vermək yox, ölkəmizdə tam azad, ədalətli, demokratik seçkilər keçirməkdir. Biz bunu edəndə Şvabe kimlərinə fakt qarşısında qoyacağıq və susduracağıq”.

Politoloq Murad Sadəddinov isə bildirdi ki, Şvabenin çıxışı təəccüblüdür və bu fikirlər onun təmsil olduğu təşkilata qey-

ri-adekvat siyasətçi olduğu rəyini yaradır: “Mən Azərbaycan Avropa Şurasına yeni daxil olduğu dövrdən uzun müddət aktiv QHT kimi orada fəaliyyət göstərmişəm, praktiki olaraq AŞ PA-nın sessiyalarında iştirak etmişəm. Kifayət qədər bu təşkilatın iş prinsiplərini, fəaliyyətini bilirəm.

Şvabe böyük siyasi qrup olan sosialistlər qrupunun və Almaniyanın nümayəndə heyətinin rəhbəridir. Çox təzadlı bir fiqurdur. Onun AŞ PA-nın anti-Azərbaycan mövqeyinin arxasında ancaq insan haqları, seçkilər dayandığını söyləməsi, sadəcə olaraq, riyakardlıqdır. Vaxtilə Rusiya Krımı işğal etdiyi üçün Avropa Şurasından çıxarılmışdı. Bir müddət sonra Avropa Şurası Rusiyayı geri qaytarma fikrinə düşmüşdü. Halbuki Krım azad edilməmişdi. O zaman da AŞ PA-da canfəşanlıq eləyən məhz bu Şvabe idi. Sual yaranır ki, əgər siz demokratiya, insan haqları, qanunun aliliyindən danışsınızsa, məgər Rusiya irəli sürdüyünüz tələbləri yerinə yetirmişdi? İndi isə bu adam Azərbaycanın guya Avropa Şurası tələblərinə uyğun olmadığını, müşahidçilərin seçkiyə dəvət edilməməsini əsas göstərir. Hətta bəyan edir ki, Azərbaycan AŞ PA-nı dağıdır. AŞ PA-nı dağıdan, nüfuzdan salan onun qərəzli

davranışları, işğalçının tərəfini tutması, zaman-zaman üzvlərinin korrupsiyaya, rüşvətə bulaşdığı barədə məlumatların meydana çıxmasıdır”.

M.Sadəddinovun sözlərinə görə, Şvabenin müsahibəsindən həm də o görsənir ki, bu adam sanki incimmiş kimidir və ATƏT-in nümayəndə heyətinin dəvət edilməsini elə bil qışqırır: “ATƏT-lə öz aralarında hansısa razılaşmaların pozulmasının hirsini sanki Azərbaycanın üstünə tökür. Hətta ATƏT-in müşahidə qrupunun korrupsiyalanmış olduğu barədə ciddi ittiham irəli sürür. Məhkəmə sübutları olmadan bu ittihamı səsləndirmək şər atmaqdır. Şvabe necə ki, Azərbaycanı şərleyir, indi də ATƏT-ə şər atır. Seçkinin müşahidəçiliyi məsələsində ATƏT ən təcrübəli, ən ixtisaslaşmış təşkilatdır. Azərbaycan dövləti də məhz seçkinin müşahidəçiliyində dünyada ən böyük təcrübəyə və nüfuza malik beynəlxalq təşkilatı 7 fevral prezident seçkilərini müşahidə etmək üçün dəvət edib. Belə görünür ki, Avropa Şurasında bunu qışqırırlar. Avropa Şurasının müşahidəçiliyi ATƏT-lə müqayisə olunarı səviyyədə deyil. Onların aralarında rəqəbat, bir-birlərinə olan kin Azərbaycana da Şvabenin hücumlarında öz təsirini göstərir”.

□ **Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”**

ABŞ və Avropa İttifaqı Ermənistandakı siyasi təqiblərə susur

Hakimiyyəti kəskin tənqiddə görə həbslərə niyə reaksiya yoxdur?

“Erməni demokratiyasının gücləndirilməsində maraqlı olan beynəlxalq tərəfdaşlar ölkə hakimiyyətinə təzyiq göstərməli və baş nazir Nikol Paşinyana qarşı zorakılığa çağırışda ittiham olunan vəkil Muşeq Şuşanyanın azadlığa buraxılmasına nail olmalıdırlar”.

Qeyd edilən fikirlər “Kavkazskiy Uzel” nəşrinde yer alıb.

Nəşrin yazdığına görə, “Milli Demokratik Qütb” siyasi blokunun tərəfdarı, vəkil Muşeq Şuşanyan ötən il sentyabrın 29-da Nikol Paşinyana qarşı fiziki zorakılığa çağırış etdiyinə görə həbs edilib. Şuşanyanın silahdaşları onun həbsini siyasi təqib kimi qiymətləndiriblər. İstintaqın məlumatına

görə, 2023-cü ilin mayında PDP adlı “YouTube” kanalında “Nikolun fiziki məhv edilməsi açıq-aydın doğrudur. Muşeq Şuşanyan” baş-

lığı ilə video yayımlanıb. Həmçinin sentyabrın 22-də özünün Facebook səhifəsində Şuşanyan qeyd edib ki, “erməni oyanışı yalnız bir

şərtlə başlaya bilər, o halda ki, Nikol və Vətəni satanların bütün qrupu edam edilsin”. Faktla bağlı Ermənistan Cinayət Məcəlləsinin 3 ilədək

həbsi nəzərdə tutan 330-cu maddəsinin 2-ci hissəsi ilə cinayət işi başlanıb. “Milli Demokratik Qütb”ün gənclər qanadı ABŞ, Fransa və Avropa İttifaqının vəkili Muşeq Şuşanyanı azad etmək üçün Ermənistan hakimiyyətinə təzyiq göstərməyə çağırıb. “Kavkazskiy Uzel” yazır ki, onlar Fransa və ABŞ səfirliklərinə, eləcə də Avropa İttifaqının nümayəndəliyinə belə çağırışlarla məktublar göndəriblər. Fəalların məktublarında xüsusilə qeyd olunur ki, Qarabağ müharibəsi veteranı, döyüşlər zamanı yaralanmış hüquqşünas Muşeq Şuşanyan hakimiyyəti kəskin tənqid etdiyinə görə həbsdədir. “Məhkəmə dilin təhqiramizliyindən asılı olmayaraq, xüsusən də tənqid siyasi xarakter daşıdığından, Şuşanyanın söz azadlığı hüququnu qorumaq lazımdır. Amma məhkəmə hakim qüvvəyə rəvac verərək, Şuşanyan barədə əsassız və qanunsuz həbs

qərarı çıxarıb. Məhkəmə söz azadlığının boğulmasına şərik oldu, istənilən tənqidi boğdu və Şuşanyanın siyasi təqibinə görə bilavasitə məsuliyyət daşıyır”, - məktubda qeyd edilir. Muxalifətçilər demokratiyanın möhkəmləndirilməsində maraqlı olan beynəlxalq tərəfdaşları Şuşanyanın azadlığa buraxılmasına nail olmağa çağırırlar.

Ermənistanın Helsinki Assosiasiyasının rəhbəri, hüquq müdafiəçisi Nina Karapetyants Muşeq Şuşanyanın həbsinin uzadılmasını qəbul edilməz hesab edir: “Həbs heç bir şəkildə əsaslandırılmır: Şuşanyan artıq “cinayət”ini törədib, nəşri dəyişmək mümkün deyil, işdə onun təsir edə biləcəyi şahidlər yoxdur. Onun işində həbs cəza üsulu deyil”. Muşeq Şuşanyanın tərəfdarlarını narazı salan məqamlardan biri isə Qərb ölkələrinin bu prosedura laqeyd münasibətidir.

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Azərbaycanla qarşılıqlı silahlara nəzarət mexanizmi, habelə hücum etməmək haqqında pakt imzalamığı təklif etməsinə münasibət bildirib...

Zaxarova srağagün keçirdiyi həftəlik brifinqdə bildirib ki, Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sülhün bərqərar olmasının ən yaxşı təminatı Rusiya, Azərbaycan və Ermənistan liderləri arasında 2020-2022-ci illərdə imzalanmış üçtərəfli bəyanatların icra olunmasıdır:

“Biz əminik ki, Cənubi Qafqazda sabitliyin, dayanıqlı və uzunmüddətli sülhün bərqərar olmasının ən yaxşı təminatı üçtərəfli razılaşmaların tez bir zamanda ən yüksək səviyyədə həyata keçirilməsidir”.

depressiya keçirən Nikol Paşinyan hakimiyyəti hələlik Qərblə Rusiya arasında bu şəkildə oynamaqdan bir başqa siyasəti kurs müəyyənləşdirə bilmir. Ona bir tərəfdən son vaxtlar müstəmləkə ölkələrindən qovulan, xarici siyasəti riyakarlıq üzərində qurulmuş Fransa kimi bir dövlətin vədləri şirin gəlir, digər tərəfdən isə onu Rusiyadan asılılığın səviyyəsi ciddi düşündürür. Fransanın Ermənistan naminə beynəlxalq müstəvidə atdığı addımlar bir-birinin ardınca fiaskoya uğradıqca, Paşinyan hakimiyyəti daha ciddi düşünmək zorunda qalır. İndi Fransa ilə Ermənistanın münasibətlərində qərribə bir mənzərə yaranıb. Fransada yaşayan və Fransa hökumətini Azərbaycanla qarşı qışqırardan erməni diasporunun aparıcı şəxsləri Ermənistanda arzuolunmaz şəxs elan ediliblər və onların Ermənistana girişi qadağan olunub. Baxın, bu şəxslərin Ermənistana gəlməsi

Rusiya “Paşinyanın paktı”-nı bu səbəbdən “vurdu”

Moskvada bu təklifin arxasında hansı niyyətlər durduğunu yaxşı başa düşürlər

əsaslanması da onun birbaşa Cənubi Qafqazda yer ala bilməsindən asılı olan bir məsələdir. Çünki yol olmadan harda əsaslanırsan əsaslan, bundan fayda ala bilməyəcəksən! Yol isə Cənubi Qafqazdan - Azərbaycan üzərindən keçir. Azərbaycan onun Cənubi Qafqaz planlarını 24

çək çıxış yolu 10 noyabr sazişinin şərtlərinə əməl edib, bölgədə bir dövlət kimi qalmaq şanslarını saxlamaqdır. Ukrayna olayları Ermənistan hökumətinə düzgün nəticə çıxartmaq üçün bu gün ən yaxşı nümunədir. Alternativ yol 19 sentyabrdan sonra Qarabağ torpaqlarımızda on illər bo-

Putin İrəvana gələrsə, həbs olunmalıdır - sənəd qəbul edildi

Ermənistan fevralın 1-dən Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinə (BCM) rəsmən qoşulub. Beləliklə, Ermənistan Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin iştirakçısı olan 124-cü, Şərqi Avropa ölkələrindən isə 19-cu dövlət oldu.

Ötən il noyabrın 14-də Ermənistan rəsmi olaraq Roma Statutunun ratifikasiya sənədini təqdim edib və onun 2024-cü il fevralın 1-də qüvvəyə minməsinə gözləmək kifayət edib.

O da məlum olub ki, noyabrın 15-də Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbəri Ararat Mirzoyan BCM katibliyinə Ermənistanın 2021-ci il mayın 10-dan məhkəmənin yurisdiksiyasını geri tarixlə tanıyacağı barədə xəbər verib.

Qeyd edək ki, Roma statutuna əsasən, Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Rusiya prezidenti Vladimir Putin haqqında çıxardığı həbs qərarından sonra o, Ermənistana gələrsə, saxlanıla bilər. (mənbə: RIA Novosti)

“Rusiya, Çin, İran və Şimali Koreya birləşir...” - Stoltenberg

“Rusiya, Çin, İran və Şimali Koreya ABŞ-ı zəiflətmək üçün birləşirlər”. Bunu NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberg deyib.

ABŞ-a səfəri zamanı Stoltenberg qeyd edib ki, xarici qüvvələr alyansın dəyərlərinə qəsdlə hücum edir və onları pozmağa çalışırlar.

Onun sözlərinə görə, söhbət həm də təhlükəsizliyi təmin edən “qlobal qaydaların” dəyişdirilməsi planlarından gedir.

Stoltenberg İran, Şimali Koreya, Çin və Rusiyanın getdikcə daha çox birləşərək təzyiq və sanksiyalardan yan keçməsinə diqqət çəkib. Baş katib əlavə edib ki, onlar Amerika dollarına əsaslanan qlobal maliyyə sistemini zəiflədirlər.

“Bu təhlükəli dövrlərdə bizi zəiflətmək istəyən istənilən rejimə qarşı birlikdə olmalıyıq”, - o bildirib.

O qeyd edib ki, bu, Bakı ilə İrəvanın barışmasının alternativsiz yol xəritəsidir. Bura ya sülh müqaviləsinin hazırlanması da daxildir.

Xatırladaq ki, 28 yanvar tarixində Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ordu günü ilə əlaqədar çıxışı zamanı, Azərbaycana qarşılıqlı silahlara nəzarət mexanizmi, habelə hücum etməmək haqqında pakt imzalamığı təklif etdiklərini bildirib. Prinsipcə, bu vəziyyət və İrəvanın təklifi Moskvanın maraqlarına zidd hesab edilə bilər. Amma görünür ki, Paşinyan hakimiyyətinə Moskvanın heç bir güvəni qalmayıb və bu səbəbdən prinsip olaraq 10 noyabr sənədini əsas götürür.

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov Ermənistanın Ukraynadan nümunə götürməli olduğunu vurğuladı: “Ermənistan hakimiyyəti bu gün bütün dünyanın gözləri qarşısında uğursuz və ikibaşlı oyun oynayır. 44 günlük İkinci Qarabağ savaşından və keçən ilin 19 sentyabr antiterror əməliyyatlarından sonra ağır siyasi

məsini erməni hökuməti qadağan etsə də, onlar yenə də Fransanın əli ilə Ermənistan üçün “nələrisə etməkdən” əl çəkmirlər. Ermənistan hökuməti keçən ilin sentyabr ayında Azərbaycan Ordusunun bir günlük antiterror əməliyyatlarından sonra Qarabağ torpaqlarımızı öz xoşuna tərk edib getmiş ermənilərin geri qaytarılması ilə bağlı səsinə belə çıxartmasa da, Fransa Senati bununla bağlı qərar qəbul edir və onları müdafiə etməyə qalxır. Bütün bunlar Fransanın Azərbaycana təzyiq göstərmək üçün erməni diasporunun əli ilə oynadığı oyunlardır.

Fransanın əsas hədəfi hansı yolla olursa-olsun Cənubi Qafqaza girmək idi. Azərbaycan keçən ilin sentyabr ayının 19-da keçirdiyi lokal antiterror əməliyyatı ilə bu yolu Fransa üçün birdefelək qapatdı. Afrikada resurslar əldə etmək uğrunda illərdir apardığı mübarizə uğursuzluqla nəticələndikdən sonra Fransa Cənubi Qafqazda və Orta Asiyada əsaslanmaq yolunu seçmişdi. Fransanın Orta Asiyada

saat ərzində torpağa gömdü. Bax Fransanı bu gün qudurmuş it halına gətirən də budur! Bu gün AŞ PA kimi lüzumsuz bir platformadan Azərbaycana göstərilən təziqlərin də arxasında Makron kimi bir yaramaz və uğursuz siyasətçinin barmağı var. Ancaq Azərbaycan o barmağı da kəsməkdə davam edəcək. O ki qaldı Paşinyanın “silahlara qarşılıqlı nəzarət”, “hücum etməmək haqqında pakt” kimi sərəsəmləmələrinə, burada da təəcüblü heç nə yoxdur. Paşinyanın hakimiyyətə gəldiyi ilk gündən verdiyi bütün bəyanatlar bu qəbildən olan sərəsəmləmələrdən heç nə ilə fərqlənmir. Azərbaycan hökuməti onun bu kimi sərəsəmləmələrinə münasibət belə bildirmədi. Adam ortada qalıb! Bir yanda onu şirin vədlərlə aldadan riyakar Fransa, digər tərəfdə isə “Domokl qılıncı”-nı onun başı üzərində saxlayan Rusiya dayanıb. Hələ ki hər ikisi ilə oynamağa üstünlük verir. Ancaq eyni zamanda başa düşür ki, bu oyun tezliklə yekunlaşmalı və o, nəhayət seçim etməlidir. Ermənistan üçün indiki dövrdə ger-

yunca kök salmış separatçı ermənilərin taleyini yaşamaq olacaq”.

AMİP Ali Məclisinin sədri, politoloq Rəşad Bayramov bu yolla Paşinyanın sülhdən yayınmaq niyyətində olduğunu qeyd etdi: “Nikol Paşinyanın təklifləri ucuz populizm olmaqla yanaşı, həm də beynəlxalq ictimai rəydə özünü sülh təşəbbüsü kimi qələmə verməyə həvəslənib. Paşinyan bu təkliflərlə Azərbaycan əleyhinə təbliğata yeni nəfəs verməyə cəhd edir. Artıq uzun müddətdir ki, ayrı-ayrı dövlətlərin Azərbaycanla bağlı bəyanatlarında və müxtəlif qurumlarında ölkəmiz əleyhinə qəbul olunan qətnamələrin müzakirəsi zamanı davamlı olaraq Azərbaycanın Ermənistanla gözlənilən hücumu ilə bağlı qərəzli fikirlər yer alır. Paşinyan da bu təklifi irəli sürməklə həqiqətən də belə bir hücumun gözlənilmədiyini və bunun baş verməməsi üçün paktın imzalanmasına ehtiyac olduğunu təsəvvürünü formalaşdırmağa çalışır. İkinci bir tərəfdən, bu kimi təkliflər həm də ortaya yeni bəhənlər atmaq-

la sülh prosesini “tormozlamağa” yönəlmiş təkliflərdir. Paşinyan bununla vaxt udmağa və sülh razılaşmasından yayınmağa çalışır. Onun təkliflərinin arxasındakı ən vacib və gizli məqam isə Fransa, ABŞ, Avropa İttifaqı və digər tərəflərin yenidən prosesə qoşulması cəhdi ilə bağlıdır. Belə ki, Azərbaycan belə bir paktın imzalanmasına razılıq verəcəyi halda dərhal ikinci bir təklif ortaya çıxacaq. Ermənistan paktın imzalanması üçün “qarantor” qismində ayrı-ayrı dövlət və qurumların iştirakını təklif edəcək. Başqa sözlə desək, Paşinyan və havadarları bu təklifə vasitəçiliyindən faktiki olaraq imtina etdiyimiz oyunçuların yenidən prosesə qoşulması imkanı kimi baxır. Rusiya da bunu kifayət qədər yaxşı başa düşdüyü üçün Paşinyanın təkliflərinə mənfi münasibət ortaya qoyur. Yoxsa ki, bu, Rusiyanın Azərbaycan sevgisindən irəli gələn mövqe deyil. Sadəcə,

danışıqlar prosesində Qərbin iştirakını arzulamadığı üçün belə mövqe sərgiləyir.

“Sülhün bərqərar olmasının ən yaxşı təminatı Rusiya, Azərbaycan və Ermənistan liderləri arasında 2020-2022-ci illərdə imzalanmış üçtərəfli bəyanatların icra olunmasıdır” deyən Rusiya bununla həm də Zəngəzur dəhlizinə nəzarəti razılaşdırılmış kimi özü həyata keçirmək istəyir. Yeni bir daha təkrar etmək istəyirəm ki, Rusiyanın Paşinyanın təkliflərinin qəbul edilməzliyi ilə bağlı Azərbaycanın mövqeyinə oxşar mövqe sərgiləməsi rəsmi Kremlin özünün maraqlarından irəli gəlir. Ümumiyyətlə isə Paşinyanın qoşunların təmas xəttindən çəkilməsi, silahlara qarşılıqlı nəzarət mexanizmi və hücum etməmək barədə paktın imzalanması ilə bağlı təklifləri qəbul edilməzdir və müzakirə predmetinə belə çevrilməməlidir”.

□ **Cavanşir ABBASLI**
“Yeni Müsavat”

NATO Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşması prosesini dəstəkləyir. “Yeni Məsavət” xatırladır ki, NATO baş katibinin Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya üzrə xüsusi nümayəndəsi Xavyer Kolomina bunu da deyib. Onun sözlərinə görə, hazırkı mərhələdə tərəflər arasında indiyədək razılaşdırılmış prinsiplər dəyişdirilməməlidir. Baş katibin xüsusi nümayəndəsi qeyd edib ki, İrəvanda keçirdiyi yüksək səviyyəli görüşlərdə regional kontekstdə vəziyyət və Azərbaycanla sülh danışıqları müzakirə olunub: “Siyasi mövqeyimiz çox aydındır. Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşmasının tərəfdarıyıq. BMT Nizamnaməsinin prinsipləri və əsas elementləri pozulmadığı təqdirdə, tərəfdaşlarımız arasında tərəf tutmuruz. Ona görə də mesajımız çox aydındır: istərdik ki, tərəflər arasında sülh danışıqları mümkün qədər tez bərpa olunsun. Bilirik ki, müxtəlif treklər var, ikitərəfli, ABŞ vasitəçiliyi ilə, Aİ vasitəçiliyi ilə. Bizim üçün ən vacib olan sonrakı nəticədir, dayanıqlı sülhün mövcudluğudur. Çünki bu, Qafqazın sabitliyi üçün çox vacibdir. Dayanıqlı sülhə aparan münasibətlərin normallaşdırılması prosesi bu gün əsas elementdir. Biz iki xalqı belə bir sənədə imza atmağa vadar edən hər şeyi dəstəkləyəcəyik. Biz ABŞ-ın vasitəçiliyini, Avropa İttifaqının vasitəçiliyini dəstəkləyirik”.

X.Kolomina vurğulayıb ki, NATO-nun siyasi cəhətdən Cənubi Qafqaz regionunda mövcudluğu var: “Bu, üç ölkə, Gürcüstan, Ermənistan və Azərbaycan, lakin xüsusilə Ermənistan və Azərbaycan kontekstində mövcuddur. Bundan

əlavə, biz həmişə tərəfdaşlarımızdan nə gözlədiyimizi çox açıq şəkildə bildirmişik. Razılaşdırılmış prinsiplər əsasında münasibətlərin normallaşmasını gözləyirik. Bu prinsiplərdən bəziləri suverenlik və ərazi bütövlüyü kimi prinsiplərdir, onlar Vaşinqton müqaviləsində və BMT Nizamnaməsində təsbit olunmuş prinsiplərdir və biz münasibətlərin normallaşması üçün bu xətti dəstəkləməyə davam edəcəyik”.

Göründüyü kimi, bütün bu bəyanatın məzisi ondan ibarətdir ki, NATO sülh danışıqlarında Rusiya vasitəçiliyinə qarşıdır və ABŞ-la Avropa İttifaqının vasitəçiliyini dəstəkləyir. Halbuki açıqlamada “bizim üçün ən vacib olan sonrakı nəticədir, dayanıqlı sülhün mövcudluğudur” kimi cümlələr də yer alır. Şübhəsiz ki, NATO rəsmisi belə də deməliydə. Amma sülh sənədinin Qərb platformasında imzalanması Rusiyadan başqa hamının istəyinə uyğundur. Bakı da Vaşinqton və Brüssel

Qərbin hərbi gücü Rusiyanın sülh vasitəçiliyinə qarşı

NATO baş katibinin nümayəndəsi bəyan edib ki, sülh danışıqlarında ABŞ-ın və Avropa İttifaqının vasitəçiliyini dəstəkləyirlər, amma əsas olan sonrakı nəticədir; **Akif Nağı**: “Bu güclər tərəfsiz arbitrlə ola bilməzlər, ona görə də...”

masalarının əleyhinə olmayıb, sadəcə, ABŞ və Aİ-nin son vaxtlarda tutduğu mövqe prosesi pozub. Yeni özlərinin qərəzli bəyanatları və davranışları ucbatından Qərbin moderatorluğuna inam sarsılıb. Yeri gəlmişkən, “Atlas” Araşdırmalar Mərkəzi millət vəkili, siyasi ekspertlər və xarici siyasət, o cümlədən təhlükəsizlik mövzularında ixtisaslaş

şan jurnalistlər arasında sorğu keçirib. Məlum olub ki, danışıqları Brüsselin aparmasının tərəfdarı kimsə olmayıb və 0 faiz səs qeydə alınıb. Vaşinqtonun vasitəçiliyinə isə 3.2 faiz dəstək verilib. Rusiyanın iştirakını cəmi 1 faiz sorğu iştirakçısı dəstəkləyib, amma 91.6 faiz hesab edir ki, danışıqlar birbaşa aparılmalıdır. Bu baxımdan Kolomina-

nın nə deməsindən asılı olmayaraq, ikili formatda, vasitəçisiz müzakirələr üstün tutulur. Hazırda müsbət bir dinamika müşahidə olunmadır və Azərbaycan Ermənistanla sülh mətni üzərində məktublaşmanı davam etdirir.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı “Yeni Məsavət”ə Qərbin özünün vasitəçilik missiyasını qəbartmağa çalışdığını açıqladı. Partiya sədri Rusiyanın da geri çəkilmədiyini və Zaxarova səviyyəsində bir mesaj verildiyini xatırlatdı: “Moskva bəyan etdi ki, problemlər üçtərəfli sənədin razı-

reallaşdırma bilmirsə, nəqliyyat kommunikasiyaları barədə götürülən öhdəliyin icrasını həyata keçirmirsə, Moskva İrəvana heç nə edə bilmirsə, onun vasitəçiliyinin də bir nəticəsi olmayacaq. Digər tərəfdən isə Qərbin rolu dalana dirənib. Avropanın qərəzli yanaşması davam edir və bu da Qərbin vasitəçiliyinə şübhə yaradır. Ona görə bu güclər tərəfsiz arbitrlə ola bilməzlər”. **A.Nağı qeyd etdi ki, bu mənada məsələ vasitəçisiz danışıqlara qarşıdır:** “Azərbaycan bu istiqamətdə müəyyən addımlar atıb, əsir mübadiləsi reallaşdırıb, sərhəddə görüşlər vasi-

laşmaları əsasında həllini tapmalıdır. Yeganə sənəd hələ ki 10 noyabr bəyanatıdır. Hazırda təşəbbüs uğrunda rəqabət gedir. Lakin Azərbaycan moderatorsuz müzakirələrin tərəfdarıdır. Sonda Bakının bu mövqeyinin qəbul ediləcəyini gözləyirəm. Çünki Rusiya da qeyri-obyektivlik nümayiş etdirir. Adi bir məsələni Rusiya

təqsis olub, bu da sülh sənədinin də moderator olmadan imzalanmasına ümidlər yaradır. Hazırda sülh mətnini razılaşdırmaq üçün ikitərəfli yazışma gedir. Bu da nə vaxtsa vasitəçisiz sülh müqaviləsi, yaxud çərçivə sənədinin imzalanması ilə nəticələne bilər”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Məsavət”

Gürcüstan hakimiyyətində İraklilərin “yer dəyişikliyi”

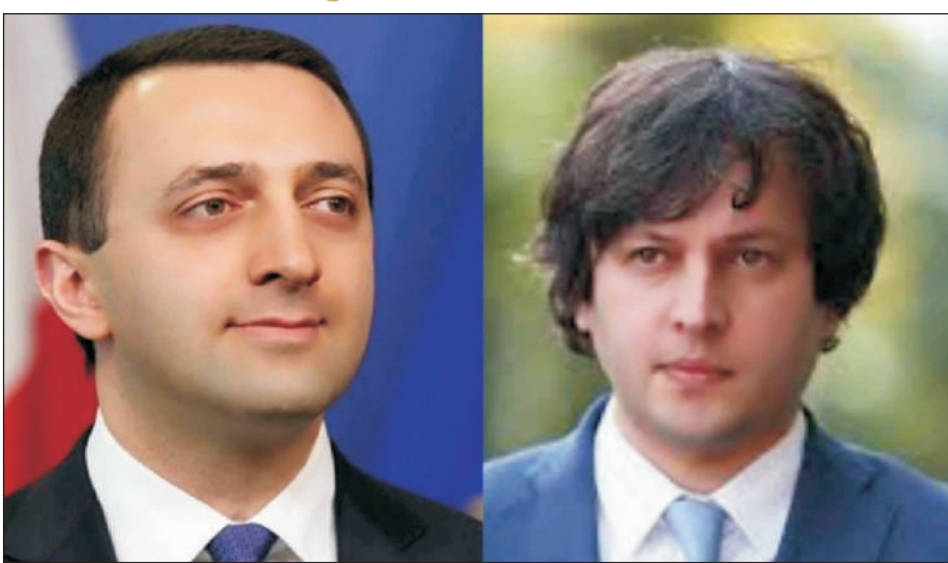
İrakli Qaribaşvili “Gürcü arzusu”nun sədri oldu, partiyanın sabiq sədri baş nazir kürsüsünə oturur

Gürcüstanın baş naziri vəzifəsindən istefa verən İrakli Qaribaşviliyə yeni vəzifə verilib. Gürcüstanın hakim Gürcü arzusu - Demokratik Gürcüstan Partiyasının qurultayı keçirilib və İrakli Qaribaşvili rəsmi olaraq partiyanın sədri seçilib.

Partiya baş nazir postuna isə İrakli Kobaxidzenin namizədliyini təsdiqləyib. Qərar komanda tərəfindən bir neçə gün əvvəl verilib.

Qaribaşvili açıqlamasında qərarı silahdaşları üçün də idarəçilikdə şans yaranması ilə izah etsə də, proseslərin partiya qurucusu və fəxri sədr, oliqarx Bdzina İvanişvilinin dirijor çubuğu ilə getdiyi sırr deyil.

“Gürcüstanın keçmiş baş naziri İrakli Qaribaşvilinin özü hökumət başçısı postunu tərk etmək arzusunu bildirib”. Bunu hakim “Gürcü arzusu” - Demokratik Gürcüstan” partiyasının fəxri sədri və təsisçisi, milyarder Bdzina İvanişvili deyib. Bu barədə Gürcüstan mətbuatı məlumat yayıb.

Qaribaşvili iki dəfə baş nazir olub: 2021-ci ildən 2024-cü ilə qədər və 2013-cü ildən 2015-ci ilə qədər. O, 2012-ci ildən ölkəyə rəhbərlik edən “Gürcü Arzusu” partiyasının yaradılması zamanı milyarder Bdzina İvanişvilinin “sağ əli” olub.

Yada salaq ki, ötən ilin sonlarında aktiv siyasətə qa-

ytdığını elan edən və partiya rəhbərliyində mühüm post tutmağa başlayan oliqarx hələ 2015-ci ilə qədər. O, 2012-ci ildən ölkəyə rəhbərlik edən “Gürcü Arzusu” partiyasının yaradılması zamanı milyarder Bdzina İvanişvilinin “sağ əli” olub.

kimi həlledici məqamlarda mövqeyi təsirli olub.

Biznesini uzun illər Rusiyada qurmuş, sərvətini bu ölkədə qazanan İvanişvili Qərb mətbuatında tez-tez “Rusiya mənşəli gürcü oliqarx” adlandırılır. Sözsüz ki, burada mənşə dedikdə, İvanişvilinin yox, oliqarxlığının mənşəyindən söhbət gedir. Bununla belə,

“Gürcü Arzusu” hakimiyyətə gəldikdən sonra da Saakaşvilinin dövründə inkişaf edən qərbşönlü xarici siyasət kursunu dəyişdirə bilmədi. Zaman-zaman buna meyl göstərilir və Rusiyaya yönəlik reveranslar edilsə də, ictimai rəy, cəmiyyətin təkisi iqtidarı bundan çəkəndir.

Bu baxımdan, eyni partiyayı təmsil edən Qaribaşvilinin Kobaxidze ilə əvəzlənməsinin Gürcüstanın rəsmi siyasi kursunda əsaslı və köklü dəyişikliklər yaratması gözlənilən deyil. Siyasəti müəyyən edən baş personanın - İvanişvilinin dəyişmədiyi nəzərə alınırsa, ümumiyyətlə, hər hansı dəyişikliyin baş verib-verməməsi şübhəlidir. Qənaət bundan ibarətdir ki, hökumətdə kadr dəyişikliyi partiyadaxili məsələlərdən qaynaqlanır.

Güman etmək olar ki, İvanişvili hazırkı mərhələdə Kobaxidzeni Qaribaşvilidən daha etibarlı və yaxın şəxs hesab edir. Bu gümanı möhkəmləndirən bir başqa məqam isə yayılan ilkin məlumatlarda Qaribaşvilinin baş nazirlikdən istefadan sonra hakim partiyanın sədrliyinə namizəd olacağını, lakin bu postu İvanişvilinin oğlunun tutacağını əks etdirən detalların olması idi.

Görünür, sonradan bunun siyasi və imic riskləri doğuraçağı nəzərə alınaraq, oğul İvanişvilinin partiya sədrliyinə gətirilməsi məqbul variant hesab edilməyib. Gürcüstana geopolitik səbəblərdən Avropa İttifa-

qına namizəd ölkə statusu verilsə də, Aİ rəsmiləri də Tiflisin demokratiya məsələləri də daxil olmaqla, bir sıra problemlərinin olduğunu etiraf edirlər. Hakim partiya bunu qəbul etməsə də, namizədlik üçün əvvəlki mərhələdə irəli sürülən şərtlərin yerinə yetirilmədiyi məlumdur.

Sadəcə, Rusiya perspektivinin tamamilə sıfırlanması üçün Aİ-yə namizəd edilən Gürcüstana təkcə sabiq prezident, əsas opponent, siyasi ambisiyalı olan Mixail Saakaşvilinin həbsdə saxlanması faktı insan hüquqları ilə bağlı problemlərdən xəbər verir. (Modern.az)

Təsədüfi deyil ki, analitiklər sağ-mühafizəkar təmayüllü Gürcüstan hakimiyyətinin “orbanizasiya”sından danışaraq Avropa İttifaqına üzv ola-ola rusiyayönümlü siyasət yürüdə və ciddi demokratik problemləri olan Macarıstan baş naziri Viktor Orbanın hakimiyyətinə bənzədirlər.

İstənilən halda Gürcüstanla münasibətlər Azərbaycan xarici siyasətində mühüm istiqamətlərdən birini təşkil etməkdədir. Tarix göstərir ki, hakimiyyətdə hansı siyasi qüvvənin olmasından asılı olmayaraq Azərbaycan-Gürcüstan münasibətləri üst-üstə düşən və qarşılıqlı faydaya əsaslanan maraqlara söykənir. Bu əsaslar iki ölkəni bir-biri ilə xoş münasibətlərdə olması üçün motivasiya edir.

□ **“Yeni Məsavət”**

“Avropa Şurası Parlament Assambleyasında anti-Azərbaycan xarakterli daşıyan və nümayəndə heyətinin etimadnaməsinin ratifikasiya edilməməsi ilə bağlı azlıq olan bir qrupun təşəbbüsü dialoqa xidmət etmir”.

Bu barədə Prezident İlham Əliyev fevralın 1-də Parlamentlərarası İttifaqın baş katibi Martin Çunqonqu qəbul edərkən bildirib. Dövlət başçısı deyib ki, bu, ümumiyyətlə, parlament platformasının ənənələri ilə ziddiyyət təşkil edir.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin hüquqlarının bərpa edilməli olduğunu deyən dövlət başçısı diqqətə çatdırıb ki, əks təqdirdə, Avropa Şurası və Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə iştirak məsələsinə yenidən baxılacaq.

“Trend”in əldə etdiyi məlumata görə, AŞ PA-nın məlum qərarı ilə bağlı bugünlərdə Prezident Administrasiyası, Milli Məclis və Xarici İşlər Nazirliyinin ekspertlərinin iştirakı ilə işçi müzakirə keçirilib. Müzakirələrdə AŞ PA-da qərəzli münasibətə və əsassız ittihamlarına cavab olaraq Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxması və Beynəlxalq Məhkəmənin yurisdiksiyasını tanımaqdan imtina məsələsinin siyasi, hüquqi parametrləri müzakirə olunub.

Bəs Azərbaycan Avropa Şurasından necə çıxa bilər, prosedur hansı formadadır?

Modern.az-ın məlumatına görə, Avropa Şurasından çıxmaq üçün üzv dövlət Avropa Şurasının Nizamnaməsini ləğv etməlidir. Belə ki, London Müqaviləsi kimi də tanınan Avropa Şurasının Nizamnaməsinə görə, üzv dövlətin qurumdan iki yolla çıxması mümkündür: bunlar ya şuradan çıxmaq və ya şuradakı üzvlüyü dondurmaqdan ibarətdir.

Avropa Şurasının üzvü qurumun baş katibinə təşkilatdan çıxmaq barədə niyyətini bildiren rəsmi məlumat verilməlidir. Bu ərizə maliyyə ilinin ilk doqquz ayı ərzində verildiyi təqdirdə ilin sonunda qərar qüvvəyə minir.

Yeni üzv dövlət birtərəfli qaydada Avropa Şurasından rəsmən çıxmaq istəsə, o zaman baş katibə şuradan çıxmaq istəməsi ilə bağlı rəsmi məktub göndərəcək. Əgər bu, yanvarın 1-dən sentyabrın 30-na kimi həyata keçirilsə, həmin il dekabrın 31-də üzvlükdən çıxma baş verəcək. Oktyabrın 1-dən dekabrın 31-nə kimi edilirsə, növbəti il dekabrın 31-də həyata keçiriləcək.

İndiyə qədər isə qurumdan Yunanıstan və Rusiyanın çıxması qeydə alınıb. 1969-cu ilin 12 dekabrında Yunanıstan Avropa Şurasını tərk edib. Buna səbəb 1967-ci ildə Yunanıstanda baş vermiş hərbi çevriliş olub. Hərbi çevrilişdən sonra Yunanıstanın Avropa Şurası ilə münasibəti başlayıb

və qurumun ölkədəki vəziyyətə dair hesabatı gərginlik yaradıb. Amma 1974-cü ilin 28 noyabrında Yunanıstan yenidən Avropa Şurasına üzv olub. Rusiya isə 1996-cı ildə Avropa Şurasının üzvü olub. Ukrayna ilə müharibəyə başlayan sonra Rusiya Avropa Şurasından və

Ukrayna arasında münasibətləri dərinləşdirmək və gücləndirməyə yönəldilmiş təşəbbüs idi. Amma tezliklə məlum oldu ki, proqrama daxil olan dövlətləri eyni qəlibə salmaq praktiki olaraq səmərəli deyil. Onda Avropa İttifaqı həmin proqramda tərəfdaş olan ölkələrə qarşı fərdi ya

Ona görə də bu məsələdə gözləmək və ciddi müzakirə aparmaq lazımdır. Düzdür, GUAM-a daxil olan Gürcüstan, Ukrayna və Moldovanın AŞ PA-dakı məlum səsverməyə qatılmaması müəyyən suallar yaradırdı. Lakin bu, o demək deyil ki, biz dərhal GUAM-ı tərk etməliyik. Gür-

Prezidentdən AŞ PA-ya xəbərdarlıq: “Əks təqdirdə...”

Azərbaycan nümayəndə heyətinin hüquqlarının bərpa edilməli olduğunu deyən dövlət başçısı, əks təqdirdə, Avropa Şurası və Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə iştirak məsələsinə yenidən baxılacağını dedi; Prezident Administrasiyası, Milli Məclis və Xarici İşlər Nazirliyinin ekspertlərinin iştirakı ilə nələr müzakirə edilir?

Avropa İnsan Haqları Konvensiyasından çıxdığını bəyan edib.

“Gürcüstan, Ukrayna və Moldova deputatları AŞ PA-da Azərbaycana dəstəkdən imtina etdikdən sonra bu ölkələrlə GUAM adlı təşkilatda və Avropa İttifaqı “Şərq Tərəfdaşlığı” proqramında birgə ola bilməz”. Bunu isə “Bakı-Xəbər” Media Qrupunun rəhbəri, politoloq Aydın Quliyev öz Facebook səhifəsində yazıb.

Məlumdur ki, 1997-ci ildə yaradılmış GUAM təşkilatının adı üzv ölkələrin baş hərflərini əks etdirir: Gürcüstan, Ukrayna, Azərbaycan və Moldova. Əvvəlcə GUAM regionun qlobal energetika və infrastruktur layihələrini - boru kəmərlərinin çəkilməsi, nəqliyyat dəhlizlərinin yaradılması və s. müşayiət edən təşkilat kimi qəbul edilirdi. Bu qurum yarandığı ilk dövrlərdə aktiv olması ilə seçilsə də, artıq fəaliyyətsiz quruma çevrilib.

Xatırladaq ki, 2024-cü il yanvarın 1-də GUAM-a sədrlik Ukraynadan Azərbaycana keçib.

2009-cu ildə fəaliyyətə başlayan “Şərq Tərəfdaşlığı” isə Avropa İttifaqı, onun üzv dövlətləri və altı Şərq qonşusu - Ermənistan, Azərbaycan, Belarus, Gürcüstan, Moldova Respublikası və

naşmaya üstünlük verməyə başladı. Sonradan Belarus, ümumiyyətlə, bu formatdan uzaqlaşdırdı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Avropa İttifaqının “Şərq Tərəfdaşlığı” proqramı ilə bağlı qətiyyətli mövqeyi dəyişməzdir. Rəsmi Bakı Avropa İttifaqı ölkələri ilə strateji xarakter daşıyan və bərabər hüquqlu əməkdaşlığa əsaslanan əlaqələrin inkişafında maraqlıdır.

Bəs belə bir vəziyyətdə Azərbaycanın GUAM-dan və “Şərq Tərəfdaşlığı” proqramından çıxması reallıq mı və doğru addım olarmı?

Politoloq Elxan Şahinoğlu “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, bu mövzuda tələsik qərar verilməsi yanlış olar: “Şübhəsiz ki, AŞ PA ilə münasibətlərdə gərginlik yaşanır. Hətta müzakirə olunur ki, bəlkə Avropa Şurasının digər strukturlarını da tərk edək. Bu barədə artıq Azərbaycan dövlət başçısı səviyyəsində öz mövqeyini bəyan edib və belə görünür ki, AŞ PA yanlış qərarını düzəltməsə, Azərbaycan Avropa Şurasından və Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə iştirakdan imtina edə bilər. Azərbaycanın buna hüququ çatır. Amma GUAM-ı tərk etmək barədə qərar vermək çox erkən olar.

cüstan strateji tərəfdaşımızdır, Ukrayna və Moldova ilə münasibətlərimiz yaxşıdır. Onu da nəzərə alaq ki, bu il GUAM-a sədrlik Azərbaycana keçib və biz bu qurumun fəaliyyət planını hazırlamalıyıq. Sədri olduğumuz qurumu tərk etsək, bu, Azərbaycan üçün uğur gətirməz və tərəfdaşlar da pis vəziyyətdə qalar. Biz körpüləri tam yandırmamalıyıq. Amma izahat işi aparılmalıdır ki, niyə belə oldu və gələcəkdə belə hallar təkrarlanmasın. Bu istiqamətdə diplomatiyamız fəal olmalıdır. Amma AŞ PA-da səsvermə hüququndan məhrum edilməyə görə, Gürcüstan, Ukrayna və Moldovanın AŞ PA-da səsvermədə iştirak etmədikləri üçün Avropa İttifaqından uzaqlaşmaq, “Şərq Tərəfdaşlığı” proqramından çıxmaq doğru olmaz”.

Politoloq xatırladı ki, Avropa İttifaqının 9 dövləti ilə Azərbaycan arasında ikitərəfli iqtisadi sazişlər var. GUAM zəif təşkilata çevrilsə də, ondan da imtina etməməliyik. Çünki belə etsək, bu addımlar Rusiyanın Cənubi Qafqazda manevr imkanlarını genişləndirəcək. Bu da gələcəkdə Azərbaycan üçün də mənfi nəticələr vəd edə bilər.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

“Azərbaycanla Ermənistan arasında de-fakto sülh mövcuddur”

İlham Əliyev Parlamentlərarası İttifaqın Baş katibini qəbul edib

Prezident İlham Əliyev fevralın 1-də Parlamentlərarası İttifaqın Baş katibi Martin Çunqonqu qəbul edib. Parlamentlərarası İttifaqın Baş katibi Martin Çunqonq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin olunması münasibətilə dövlətimizin başçısına təbriklərini çatdırıb.

Dövlət başçısı deyib ki, Minsk Qrupu 28 il ərzində münaqişənin həlli prosesi ilə məşğul olsa da heç bir nəticə əldə olunmadı, məcburi köçkünlərin geri qayıtması təmin edilmədi. Dövlət başçısı 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsi başa çatandan sonra üçtərəfli bəyanat çərçivəsində Ermənistanın üzərinə götürdüyü bir sıra öhdəlikləri yerinə yetirmədiyini, son 3 il ərzində Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində separatizmi maliyyə, hərbi və digər vasitələrlə dəstəkləməkdə davam etdiyini bildirib.

Azərbaycan Prezidenti ötən il sentyabrın 2-də Ermənistan rəhbərliyinin qondarma “Dağlıq Qarabağ respublikası”nın “müstəqilliyi” münasibətilə göndərdiyi təbrikin, həmçinin sentyabrın 9-da keçirilmiş dırnaqarası “prezident seçkiləri”nin sülh prosesinə ciddi zərbə vurduğunu, Azərbaycanın özünün ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin etmək üçün antiterror tədbirləri keçirməli olduğunu vurğulayıb.

Dövlət başçısı bildirib ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında artıq de-fakto sülh mövcuddur və iki ölkənin sərhədində bir neçə aydır sülh şəraiti hökm sürür. Amma bu prosesin məntiqi sonluğa çatdırılması üçün sülh müqaviləsi imzalanmalı və Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarına son qoyulmalıdır.

Bununla yanaşı, dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, Ermənistanın beynəlxalq məhkəmələrdə Azərbaycana qarşı irəli sürdüyü iddiaların əsasını da Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün tanınmaması, Qarabağın Azərbaycandan ayrılması kimi məsələlər təşkil edir. Azərbaycan Prezidenti qeyd edib ki, bu iddialara son qoyulduğu, Ermənistan Konstitusiyasında və digər normativ-hüquqi sənədlərdə dəyişikliklər edildiyi halda sülhə nail oluna bilər. Ermənistanda bunun tez bir vaxtda həyata keçirilməsinin vacibliyini bildiren dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, hazırda Ermənistanda bu mövzuda ölkədaxili müzakirələrin başlanması müsbət addım kimi qiymətləndirilir və bu, sülh prosesinin tezliklə yekunlaşdırılması üçün yaxşı imkan yarada bilər.

Martin Çunqonq Parlamentlərarası İttifaqın parlamentarilər arasında dialoqa, inklüzivliyə çağırdığını, eksklüzivliyin tərəfdarı olmadığını, bu kimi yanaşmaların düzgün qəbul edilmədiyini, beynəlxalq parlamentarizm ənənələri ilə uyğun gəlmədiyini diqqətə çatdırıb.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Gənclər və inhisarçılar

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

“Ac acı dalayar, tox toxu yalayar”
 (Azərbaycan ata sözü)

Öncə bütün zəhmətkeşlərimizi 2 fevral Gənclər günü münasibətilə təbrik edirəm. Hökumətimizin gənclərə qayğı, diqqət istiqamətində atdığı addımlar faydasını verməkdədir. Ta əski zamanlardakı kimi “Filan işdə yaşlılar çoxdur, gəncləri qabağa çəkməliyik” donquldanmağa heç kəsə əsası yoxdur. Bütün sferalarda gənclərimiz ağsaqqal və ağbırçqları qatlayıb ciblərinə qoymağa qadirdir, hərçənd bunu eləməzlər - milli adətlərimizə görə yaşlılara hörmətlə yanaşırlar.

Məsələn, tutaq ki, hökuməti tərifləmək lazımdır. Gənclərdən elə sözlər çıxır, elə həssas, həərətli, ehtizazlı nöqtələr tapıb ehtirasla, yanğı ilə toxunurlar, qalır-san mat-məəttəl: “Bunlar bu işi harda, haçan, kimdən öyrəndilər?” Bəzi yaşlı deputatlar, şairlər, artistlər belə gəncləri görəndən sonra rəqabətə dözməyib həyatla vıdalaşmışdır. Allah onlara rəhmət eləsin. Şair demişkən, ölənlər öldü, qalan sağlar bizimdir. Sağlığında qiymət verək insanlara. Ölüm sevinməsin qoy, ömrünü vermir bada... Nəse, poeziya dəqiqələri, nəğmə çəlgisi burada bitsin artıq.

Rəqabət demişkən, təzəlikcə bizdə Rəqabət Məcəlləsi hazırlandı, imzalandı, yayda tam qüvvəyə minəcəkdir. O zaman zəhmətkeşlərimiz arasında rəqabət daha artacaq, sürətlənəcəkdir. Yoxsa hazırda bəzən rəqabət görmürük. Bizim küçədə birçə nəfər göysatan arvad var, Gülsənəm xala. Vəssalam. Nəticədə bu qış kənd yumurtasının qiyməti, yalan olmasın, bəlkə dənəsi 1 manata qalxmışdı. Keşnişin qomunu 20 qəpikdən satır. Yuxanın 10 ədədi 1 manatdır. Əsl inhisarçıdır. Ancaq boynuna almır. Buna son qoymaq lazımdır. Ümidvaram məcəllə qüvvəyə minəndə küçəmizdə 3-4 nəfər də göysatanın peyda olmasına şərait yaradılacaqdır. Ehtiyac var. Yoxsa Gülsənəm xala harınlayıb oliqarxa çevrilər.

Rəqabət Məcəlləsi “Məhəllə” marketin dövriyyəsinə də müsbət təsir göstərəcək, orda adını nisyə dəftərə yazdıranlar çoxalacaq. Təəssüf ki, bəzi soydaşlarımız öz məhəlləsini qoyub, başqa məhəllədə adını nisyə dəftərinə yazdırır. Buna da son qoyulmalıdır.

Ümumiyyətlə, nə qədər çox şeyə son qoyulsa yaxşı olar. İndi ağılıma gəldi, bu “son” söz olaraq əslində yaxşı sözdür, ancaq nədənsə sahibkarlarımız istifadə etmir. “Son” şadlıq sarayı - gör nə yaxşı səslənir.

“- Toyunuz harada olub? - Sonda”. “Sonacan bir yerdə olmağa söz veririk”. “Sonda xoşbəxt oldular”. Hələ sonra “Xoşbəxt son”, “Sonun sonası”, “Bu da son” kimi adlarla şadlıq sarayları açmaq lazımdır.

Bəli, məcəllə qüvvəyə minməsə də, artıq havası ölkəmizi vurur. Yanvarın 24-də məhkəmə elə bir mağazalar şəbəkəmizi cərimələyib ki, mən həтта indi onun adını burda yazmağa qorxuram. Zəhmətkeşin biri gedib həmin qurban olduğum mağazadan şərab alıb. Şərabın üstündə 11 manat 99 qəpik qiymət yazılıbmış, lakin kassada ondan 15 manat 59 qəpik tələb ediblər. Zəhmətkeşimiz ərinməyib, dükanı verib məhkəməyə (güman edirəm şərabı içəndən sonra ona şir cəsarəti gəlmişdir). Daha dəqiqi, antinhisar və istehlak bazarına nəzarət idarəsinə şikayət edib, idarə özü dükanlar şəbəkəsini məhkəməyə verib! Fantastikadır. Məhkəmə isə dükanı 4 min manat cərimə edib!

Bundan sonra hakimin cəsədinin qalıqları şərab butulkasından tapılmışdır. Zarafat edirəm, hakim turp kimidir, hər gün işə gəlir-gedir. Uşaqları da qızılca olmayıb, məktəbə gedirlər. Deməli, bizdə məhkəmə-hüquq islahatları da artıq başa çatmışdır. Ya da başa çatmaq üzrədir. Bəlkə lap azca qalıb.

Hazırda dəqiqləşdirirəm, məhkəmə-hüquq islahatlarımız başa çatıbsa, sizə də xəbər verərəm, papağı yan qoyarsınız.

Şimali Atlantika bloğunun Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Xavyer Kolomina bildirib ki, NATO Ermənistanın xarici və müdafiə siyasətində dəyişiklik etməsinə dəstəkləyir. NATO rəsmisinin sözlərinə görə, ümid edirlər ki, yaxın həftələrdə alyans və İrəvan fərdi şəkildə hazırlanmış tərəfdaşlıq proqramını təsdiq edəcək.

“Hazırda biz kifayət qədər iddialı məqsədləri olan yeni Fərdi Tərəfdaşlıq Proqramı üzərində işləyirik. Biz təlim imkanları üzərində işləyirik. Bunun növbəti həftələr ərzində baş verəcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm” - “Yeni Müsavat” bildirir ki, Kolomina belə anons edib. O, həmçinin qeyd edib ki, yanvarda İrəvana etdiyi səfər məhsuldar olub. “Biz Ermənistanla bugünkü ikitərəfli münasibətlərdən razıyıq”, - deyər o bildirib. “Ermənistanın xarici və müdafiə siyasətində qəbul etdiyi qərarlar, qəbul etmək qərarına gəldiyi dəyişiklik bizi də çox ruhlandırır. Bilirəm ki, bu çətin qərardır və çox güman ki, uzun vaxt aparacaq, lakin biz tərəfdaşlığımızı əlbəttə ki, təşviq edirik. Ermənistanın etdiyi budur-bizə yaxınlaşmaq”, - deyər Kolomina qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, son bir neçə ildə Ermənistan NATO ilə əməkdaşlığı siyasi və praktiki olaraq aktivləşdirməyə qərar verib. “Təbii ki, NATO-nun geosiyasi maraqları var, bu maraqların istiqamətlərindən biri Ermənistanıdır, Ermənistanın Rusiyanın KTMT sistemində rəsmi bağlılığı NATO-nun planlarında onun əhəmiyyətini artırır və NATO Rusiyaya alternativ olaraq Ermənistanın üzərində təsirlərini artırmağa çalışır”. “Kimsə yaxınlaşmaq istəyirsə, bunun nə qədər təhlükəli olduğunu və hansı nəticələrə gətirib çıxaracağını başa düşməlidir”. Bunu isə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova yanvarın 31-də keçirdiyi brifinqdə Ermənistanın NATO-ya üzv olmaq istəyi ilə bağlı sualı cavablandırarkən deyib. Onun sözlərinə görə, rəsmi İrəvan bu cür qərarlar qəbul etməzdən əvvəl ölkədəki vəziyyəti təhlil etməlidir: “Biz Ermənistanın özünün milli maraqlarının nədən ibarət olduğunu, nəyin fayda gətirdiyini, qısa, orta və uzunmüddətli perspektivdə nəyin fayda verə biləcəyini anlamalı və buna uyğun çıxış etməliyik. Qərbdə hamıya vədlər verirlər”.

Qeyd edək ki, Ermənistan Rusiyanın başçılıq etdiyi Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) digər üzvləri tərəfindən qurumun noyabr sammitində razı-

Ermənistan NATO ilə saziş imzalamaq ərəfəsində

Rəsmi İrəvan təhlükəli sulara üzümə başlayıb və alyansa yaxınlaşma cəhdlərinə Kremlin qəzəbli xəbərdarlığı var; Paşinyanın “iki stul” siyasətinə ekspertlər qiymət verir

laşdırılmış sənədləri hələ də imzalamaıy. Ermənistan baş nazirin müavini Vahan Kostanyan yerli mətbuata deyib ki, bu məsələyə hələ baxılır. Kostanyan məsələnin təfərrüatları barədə heç nə deməyib. Rusiya, Belarus, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Tacikistan prezidentləri tərəfindən 23 noyabr Minsk sammitində imzalanmış sənədlərin arasında KTMT üzv ölkələrinin vahid hava hücumundan müdafiə sisteminin yaranmasına dair razılaşma da var. Hərbi alyansın Baş katibi İmanqalı Tasmaqambetov bu sənədi Ermənistan hökumətinə ötən dekabrda İrəvan səfəri zamanı vermişdi. Şərhlilər bildirirlər ki, sözügedən razılaşmaların İrəvan tərəfindən hələ də imzalanmaması Ermənistanın ikiüzlü siyasətini davam etdirdiyini, təşkilatı tərk edəcəyi görünüşü yaradaraq, Qərbdən daha çox dəstək almağa çalışdığını göstərir.

Rusiyanı Azərbaycanla qarşıdurmaya cəlb edə bilməyən Paşinyan hökuməti KTMT-nin guya Ermənistan qarşısındakı öhdəliklərini yerinə yetirmədiyini iddia edir. Moskvanı Qərbə meyillənməklə şantaj edən İrəvan nə qədər “ciddi” olduğunu nümayiş etdirmək üçün KTMT Baş katibinin müavini vəzifəsi kvotasından, KTMT-nin Ermənistanı keçirilməsi planlaşdırılan təlimlərdən imtina edib. Ölkəsinin sərhədlərini hələ də Rusiya əsgərlərinin qoruduğu halda Ermənistanın KTMT-dən çıxacağına dair iddialar Moskvada ciddi

qəbul edilmir. Təsədüfi deyil ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putin ötən dekabrda bildirib ki, o, Ermənistanın KTMT-dən çıxacağını düşünür. O əlavə edib ki, Ermənistanın təşkilatı boykot etməsi Ermənistan daxilində Qarabağla əlaqədar mürəkkəb proseslərin gətməsi ilə bağlıdır. Həssas məqam odur ki, Ermənistanın Azərbaycanla sülh prosesini bütün bəhanələrlə ləngitdiyi indiki şəraitdə NATO-nun xüsusi Fərdi Proqramları Ermənistanı ruhlandırır bilər və bununla da sülh prosesinə daha da mənfi təsir edir. Yada salaq ki, Paşinyan Ermənistanın təhlükəsizlik sahəsində yeni müttəfiqlər axtarışında olduğunu açıqlamışdı. Erməni baş nazir bununla Rusiyanın və KTMT-nin onu müdafiə etmədiyinə işarə vurmuşdu. Bütün hallarda rəsmi İrəvan bölgədə “odla oynayır”.

Bu mövzuda “Yeni Müsavat”a danışan təhlükəsizlik eksperti Alp Arslan İmanqulu hesab edir ki, Cənubi Qafqazda Rusiya-NATO çəkişməsi getməkdədir. Onun fikrincə, bununla belə, Ermənistan tam Rusiyadan asılıdır və alyansa çox yaxınlaşa, bu bloka üzv ola bilməz. “Ermənistanı NATO strukturlarının yerləşdirilməsi mümkün deyil. Əvvəla, bütün ölkələrin razılığı olmalıdır. Ermənistanın Türkiyə ilə diplomatik əlaqələri yoxdur, sərhədləri bağlıdır və rəsmi Ankara NATO dövləti olaraq İrəvanın üzvlüyünə müsbət cavab verməyə bilər”.

çıxmayacaq. Ermənistanın siyasi iradəsinə təsir etməyə Kremlin kifayət qədər gücü çatır, orada iqtidarı dəyişmək iqtidarına da malikdir. Ona görə İrəvanın NATO ilə yaxınlaşmaq cəhdləri bizi yanıltmamalıdır”, - deyər təhlükəsizlik eksperti belə qiymətləndirir. Mütəxəssisin sözlərinə görə, eyni zamanda regionda Qərb strukturlarının yerləşməsi Azərbaycanın da maraqlarına fayda verməyəcək: “İstənilən halda, biz bütün riskləri nəzərə almalıyıq, Ermənistanı hansı gücün himayə etməsinə baxmadan öz tədbirlərimizi görməliyik. Çünki Ermənistanın addımları, silahlanması, yeni təhlükəsizlik müttəfiqləri axtarışı bunu deməyə əsas verməkdədir”.

Politoloq Murad Sadəddinovun bildirdiyinə görə, Ermənistanın cəzalandırılacağı müzakirələri gedir: “Amma Rusiya bu ölkəni həmişə bəsləyir, sığallayır, hələ ki sərt addım atmır. İrəvanla NATO arasında təsdiqlənməsi gözlənilən o proqramın nədən ibarət olacağına baxmaq lazımdır. Sadəcə, həтта belə bir əməkdaşlıq proqramı gerçəkləşsə də, Ermənistanın alyansa üzv edilməsi mümkün deyil. Əvvəla, bütün ölkələrin razılığı olmalıdır. Ermənistanın Türkiyə ilə diplomatik əlaqələri yoxdur, sərhədləri bağlıdır və rəsmi Ankara NATO dövləti olaraq İrəvanın üzvlüyünə müsbət cavab verməyə bilər”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
 “Yeni Müsavat”

7 fevral prezident seçkisi yaxınlaşdıqca, Azərbaycana qarşı sanki xüsusi tapşırıqla hər yerdən hücumlar edilir: proses yalnız beynəlxalq təşkilatlar, yəni son hadisələr fonunda AŞ PA, yaxud bundan öncə Avropa Parlamenti, ABŞ və Fransa parlamentlərinin "aşağı-yuxarı" palataları deyil, qeyri-hökumət təşkilatları, ayrı-ayrı media mənsubları - təkcə məqalələrində yox, həm də sosial şəbəkələrdəki səhifələrində - və həm də donorluq edən qurumlar vasitəsilə aparılır.

Bu kontekstdə Axar.az yazır ki, buna paralel olaraq: xaricdəki "siyasi mühacirlərin" Youtube platformasından Azərbaycan hakimiyyətinə qarşı çıxışları sərtləşib, təhqirlərin sayı artıb, seçkidəki əsas namizədi hədəf seçiblər. "Avropada" azərbaycanlı siyasi mühacirlərin koordinasiya mərkəzi" adlı təşkilatın da məhz indi qondarılması təsədüfi deyil. Görünür, Avropanın bəzi donor təşkilatları Azərbaycandakı seçki ərəfəsində kisələrinin ağzını açıblar. Həm iqtisadi təzyiq, həm də təbliğatla İlham Əliyevin səsələrinə əl uzatmaq istəyirlər.

Əlbəttə, İlham Əliyevin seçilməyəcəyini özləri də düşünmürlər. Sadəcə, sə-sindən bir faiz də olsa, oğurlamağa çalışırlar. Əsas hədəf İlham Əliyevin 80%-in altında səs almasına nail olmaqdır. Bir daha yada salmaq ki, hələ 2021-ci ildə Avropadakı erməni diasporu AB, AŞ, AŞ PA və s. təşkilatlarda keçirdiyi görüşlərin nəticələrini etiraf etmişdi, onlara demişdilər ki, İlham Əliyevin reytinginin 97-98% olduğu bir vaxtda ona təsir etmək mümkün deyil, çalışın, bu reytingi bacardıqca aşağı salın ki, təzyiq edə bilək. İlham Əliyevin reytingini "təz-

Deputat Bəhruz Məhərrəmov İlham Əliyevlə üz-üzə gəlməyin siyasi intihar olduğunu bildirdi. O, bu mənada indidən Qərb təsisatlarının məğlubiyyətə uğradığını qeyd etdi: "Azərbaycanda prezident seçkisi ölkə başçısının özünün dediyi kimi, epoxal hadisədir, özündə yeni dövrü ehtiva edir. Yəni Azərbaycan artıq ərazisi işğalda olan, danışıqlarda Qərb, yaxud hər hansı beynəlxalq subyektin insafına ümid etməyən, özü reallıq yaradan güc sahibidir. Bu isə Cənubi Qafqazda maraqlarını məhz Azərbaycan-Ermənistan münaqişəsi üzərində köklənmiş global güclər üçün gözlənilməz və güclü zərbə oldu. Əs-ərinde Qərb 90-cı illərin təcürbəsində, 20 mindən artıq şəhərin verildiyi, lakin torpaq itkisi ilə üzləşərək geri çəkilmək məcburiyyətində qalan dövlətin stereotipinə ümid edir və inanırdı ki, Azərbaycan müharibə etməyəcək, yaxud et-sə belə Bakının İrəvan və havadarları qarşısında şansı yoxdur. Bəli, Qərb, xüsusən Avropa hələ 2001-ci ildən, İlham Əliyevin AŞ PA-dakı fəaliyyəti dövründən onun personasına bələd idi. Lakin cənab İlham Əliyevin hərbi-siyasi lider obrazı onların diq-

Qərbin "seçkinin nəticəsi bəllidir" yalanı

Ekspert: "Məqsəd öz oyuncaqlarını və "peşka"larını çirkin oyunlara alət etməklə ölkə rəhbərinin təmsalında dövlətin nüfuz sütununu zədələməkdir"

mək məcburiyyətindədirlər. Hətta Vətən müharibəsindən öncə 4 dəfə ciddi səs faizi ilə seçkinin favoriti olmuş bir siyasi liderlə ölkə tarixinin ən böyük qələbələrindən müəllifi olduğu bir dövrdə qarşı-qarşıya gəlmək əslində intihara bərabərdir. Digər tərəfdən, Qərb, nəhayət, başa düşməlidir ki, Azərbaycanda siyasi bazısına ümid etdiyi 3-5 mənliliyi itirmiş sosial media fəali nəinki xalqın, heç özünün də iradəsini ifadə etməyən qeyri-ciddi adamlardır. Azərbaycanda əsas olan xalqın iradəsidir və ölkə əhalisinin də Heydər Əliyev siyasi kursuna da, riyakar Qərb dairələrinin ikili standartlarına da baxışı kifayət qədər ayındır".

Siyasi şərhçi Sona Əliyeva 7 fevraldan sonra İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycanda yeni bir mərhələyə start verilə-

oyunlarının heç biri baş tutmayıb. "Z planı" isə öz oyuncaqlarını və "peşka"larını çirkin oyunlara alət etməklə ölkə rəhbərinin təmsalında dövlətin nüfuz sütununu zədələməkdir. Amma bu da baş tutmayacaq. Ona görə ki, hazırda prezident İlham Əliyevin xalq arasındakı reytingi ən yüksək səviyyədədir. Cənab Prezident bir neçə ay öncə Xankəndinə, Xocalıya, Ağdərəyə, Xocavəndə şanlı Azərbaycan Bayrağını sancmaqqla bu xalqın gözündə əbədi lider mərtəbəsinə yüksəldi. "Qoca qitə"də də bunu çox yaxşı başa düşürlər. Amma onların çirkin niyyətləri və oyunları bu dəfə də suya düşəcək. Bunu özləri də çox yaxşı başa düşürlər. Erməni lobbisi və "Soros" Fondunun maliyyə donorluğu ilə bəslənən bəzi Avropa dairələri, onların idarəetməsi altında olan bir sıra "bloggerlər" isə heç nə edə bilməyəcəklər. Çünki Azərbaycan xalqı da, özünə hörmət bəsləyən siyasi dairələr də onların kim olduğunu çox yaxşı dərk edir. "Söyüş maşını" ilə işləyən bu vulqar siyasi alətlər Azərbaycan xalqının seçiminə və düşüncəsinə təsir göstərəcək gücdə deyil. Onlar ancaq öz səviyyələrinə və dünyagörüşlərinə uyğun bir ovuc fərdə öz sözünü keçirə bilər. Azərbaycan xalqı isə tələpəli məsələlərdə hər zaman öz müdrikliyini ortaya qoyub. Bəzi Qərb dairələri isə 7 fevraldan sonra yenə mətəm marşı çalıb yas tutacaq. AŞ PA və digər ikili standartlar mexanizmini əsas götürən qurumlar isə bu siyasətinə davam edəcəksə, tarixin tozlu arxivinə gömüləcəkdir".

□ **Cavanşir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Seçki bülletenlərinin DSK-lara təhvil verilməsi başa çatdırılıb

Fevralın 7-də keçiriləcək prezident seçkisi ilə əlaqədar Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) tərəfindən seçki bülletenlərinin dairə seçki komissiyalarına (DSK) paylanması prosesi başa çatıb.

Seçki-2024.az saytı xəbər verir ki, seçki bülletenləri Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı seçki dairələri, işğaldan azad olunmuş ərazilərdəki seçki məntəqələrinin aid olduğu seçki dairələri, həmçinin respublikanın uçqar bölgələrini əhatə edən seçki dairələri də daxil olmaqla, ölkənin digər bütün seçki dairələrinə təhvil verilib.

Bununla da proses tam yekunlaşdırılıb.

Seçki Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada seçki bülletenləri dairə seçki komissiyalarına paylandıqdan sonra, səsvermə gününə azı 3 gün qalmışadək dairə seçki komissiyalarından məntəqə seçki komissiyalarına verilməlidir.

Qeyd edək ki, yanvarın 24-dən etibarən seçki bülletenlərinin çapına başlanılıb və 6 524 203 seçki bülleteni çap olunub.

"Növbədənəkar prezident seçkisi yeni mərhələnin rəmzidir"

Azərbaycanın Türkiyədəki səfiri Rəşad Məmmədov "Anadolu" agentliyinə müsahibəsində 7 fevralda keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkisi barədə açıqlamalar verib. Seçki-2024.az saytının xəbərinə görə, Rəşad Məmmədov bildirib ki, Azərbaycandakı növbədənəkar seçki ölkə üçün tarixi bir hadisədir.

Diplomat Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində Ermənistan üzərindəki qələbəsindən və 2023-cü ilin sentyabr ayında Qarabağda keçirdiyi lokal antiterror tədbirlərinin nəticələrindən danışır.

Səfir budəfəki seçkinin ilk dəfə olaraq Azərbaycanın bütün ərazilərində keçiriləcəyini bildirib.

"Öz yaşadığı ərazilərdən didərgin salınan məcburi köçkünlər artıq işğaldan azad olunmuş torpaqlara geri qayıdırılar. Azərbaycanın müstəqilliyinin tarixində ilk dəfədir ki, seçkilər Azərbaycan ərazilərinin hamısında baş tutacaq", - deyər səfir qeyd edib.

Səfir deyib ki, növbədənəkar seçki Azərbaycan tarixindən bir dövrün qapanmasının və yeni bir mərhələnin açılmasının rəmzidir.

Rəşad Məmmədov sonda Türkiyədə yaşayan Azərbaycan vətəndaşlarını seçkilərə aktiv olaraq iştiraka və səs verməyə çağırıb.

yıq üçün əlçatan rəqəmə" qətindən yayınmışdı. Azərbaycan Prezidentinin müəf-fər Ali Baş Komandanlığı ilə Vətən müharibəsində və anti-terror tədbirlərində Azərbaycanın müstəsna qələbəsi bu mənada Qərbi sarsıtdı. Real-lıq qarşısında qalan Qərb özünün elə funksiyası bu kimi məqamlarda alətə çevrilmək olan strukturlarını işə saldı. Bu gün müvafiq dairələr yaxşı başa düşür ki, Qərbin ən azı 3 on illik ərzində möhkəmlən-dən kökündə yalnız bir amil dayanır - İlham Əliyevin qətiyyəti. Bu mənada, Qərb təsisatları revanş hədəfini də məhz bu istiqamətdə müəyyən ediblər. Amma həmin dairələr bir real-lığı da unudur ki, onlar cənab İlham Əliyevlə özləri üçün ən uyğunsuz vaxtda üz-üzə gəl-

cəyini bildirdi: "Cənab Pre-zident jurnalistlərlə sonuncu görüşündə bildirdi ki, artıq ye-ni era başlayıb. 7 fevralda baş tutacaq seçkidən sonra Azər-baycan bir çox istiqamətlərdə yeni mərhələyə start verəcək. Hücum diplomatiyamız öz kə-sərini daha da artıracaq. Əv-vəllər xarici siyasətdə daha çox taktiki həmlələrlə gedişlə-rimizi gerçəkləşdirirdikse, bundan sonra diplomatik ma-sada siyasətimizin kəsərini "ağır artilleriya gedişləri" əvəzləyəcək. Bütün bunları Qərbdə də çox yaxşı görür və başa düşürlər. Deməli, Azər-baycan kimi kiçik bir ölkənin Fransaya və onun kimi digər global güclərə öz yerini gös-tərməsi həmin dairələr tərə-findən həzm oluna bilmir. Nə-ticədə onlar siyasi gedişlərin sonuncu "Z planı"na keçiblər. Çünki bundan əvvəlki çirkin

qətindən yayınmışdı. Azərbaycan Prezidentinin müəf-fər Ali Baş Komandanlığı ilə Vətən müharibəsində və anti-terror tədbirlərində Azərbaycanın müstəsna qələbəsi bu mənada Qərbi sarsıtdı. Real-lıq qarşısında qalan Qərb özünün elə funksiyası bu kimi məqamlarda alətə çevrilmək olan strukturlarını işə saldı. Bu gün müvafiq dairələr yaxşı başa düşür ki, Qərbin ən azı 3 on illik ərzində möhkəmlən-dən kökündə yalnız bir amil dayanır - İlham Əliyevin qətiyyəti. Bu mənada, Qərb təsisatları revanş hədəfini də məhz bu istiqamətdə müəyyən ediblər. Amma həmin dairələr bir real-lığı da unudur ki, onlar cənab İlham Əliyevlə özləri üçün ən uyğunsuz vaxtda üz-üzə gəl-

Yaz sessiyası başladı: "Bizi gərgin və maraqlı iş gözləyir"

Deputatlardan AŞ PA əleyhinə sərt çıxışlar, sahibkarlara güzəşt çağırışları

Fevralın 1-də Milli Məclisin yaz sessiyasının ilk plenar iclası keçirildi. Dövlət himninin oxunmasından sonra iclasda giriş nitqi söyləyən spiker Sahibə Qafarova Avropa Şurası Parlament Assambleyasının Azərbaycan nümayəndə heyətinə qarşı qərarlı qərar qəbul etməsindən bəhs etdi: "Bildiyiniz kimi, Azərbaycanın Avropa Şurası Parlament Assambleyasındakı nümayəndə heyətinin təşkilat ilə əməkdaşlığının və onun fəaliyyətində iştirakının dayandırılması qərara alınmışdır. Yəqin ki, siz nümayəndə heyətimizin bəyanatı və AŞ PA üzvü olan dövlətlərin parlament sədrlərinə mənim göndərdiyim məktubla tanış olmusunuz. Aydın məsələdir ki, bu qərar Azərbaycan nümayəndə heyətinin səlahiyyətlərini mübahisə predmetinə çevirmək üçün ölkəmizə qarşı irəli sürülmüş əsassız və qondarma ittihamlara cavab olaraq qəbul edilmişdir. Avropa Şurasının Parlament Assambleyasında Azərbaycana qarşı haqsızlıq və qeyri-obyektivliyin, qərəz və ikili standartların açıq təzahürü olan siyasi aksiyanın həqiqi səbəbləri düşünürəm ki, hamıya məlumdur. Məsələ burasındadır ki, Avropada müəyyən qüvvələr 44 günlük Vətən müharibəsi və antiterror tədbirləri nəticəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin bərpası ilə heç cür barışa bilmirlər".

Sədr bildirdi ki, yaz sessiyasında bizi gərgin və maraqlı iş gözləyir: "Sessiyanın qanunvericilik işləri planı hazırlanıb və bu gün müzakirə ediləcək. Bu sessiyada biz qanun layihələrini müzakirə və qəbul etməklə yanaşı, konstitusiyanın tələbinə uyğun olaraq, Nazirlər Kabinetinin, bildiyiniz kimi, hesabatını da dinləyəcəyik. Bundan əlavə, Milli Məclisin iclaslarından birində 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin icrası haqqında məsələ müzakirəyə təqdim ediləcək. Sessiyada Hesablama Palatasının, İnsan alverinə qarşı mübarizə üzrə Milli Koordinatorun, İnsan hüquqları üzrə müvəkkilin (ombudsmanın) və bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirən müvafiq qurumun illik hesabat, məlumat və məruzələri də dinləniləcək".

Regional məsələlər komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov bələdiyyələrlə bağlı maraqlı məqamlara toxundu. Deputat bələdiyyələrin sayının çoxluğundan şikayətləndi. "Türkiyə kimi böyük dövlətdə 800 bələdiyyə fəaliyyət göstərir, bizdə 1600 bələdiyyə var", - S. Novruzov bildirdi. Həmçinin qeyd etdi ki, bələdiyyə sədrləri də üzv seçilənlər yox, seçicilər tərəfindən seçilməsi daha doğru olar. S. Novruzov bildirdi ki, bələdiyyə üzvü seçilmək istəyənlərdən çoxlu sayda sənəd istənilir: "Həddindən artıq sənədlərin çoxluğu da narahatlıq doğurur. Bir nəfərin namizəd olması üçün 60 sənəd tələb olunur. Prezidentliyə namizədlə bələdiyyə üzlüylünə

namizəd eyni sənədlər toplayır. Bu mənada Seçkilər Məcəlləsinə yenidən baxılmalıdır".

Deputat, tarix elmləri doktoru Anar İsgəndərov Azərbaycana qarşı Avropadakı qərarlı münasibətdən bəhs edərkən maraqlı tarixi analogiya apardı. "Təqribən 100 il əvvəl, 1919-cu ildə Paris Sülh Konfransı öz işinə başladı. Ermənistan iki nümayəndə ilə qəbul olundu. Azərbaycan isə 6 ay sonra Paris şəhərinə çatdı. Ermənistan deyildirdi ki, siz Birinci Dünya müharibəsinin qalibsiniz. Amma bizə fərqli münasibət bəslənildi. Bir təklif də oldu, İtaliyanın hegemonluğunu qəbul edin. Bu təklifi də qəbul etmədik. Yanvarın 11-də Paris Sülh Konfransı bizi tanıdı". **A. İsgəndərov qeyd etdi ki, tarix boyunca milyonlarla insanın qanını tökən avropalı olub:** "Dünənə qədər qan tökən dövlət Azərbaycanın haqqını qəbul edə bilmədi? İndi 1990-cı illər deyil, 2024-cü ildir".

Deputat Aqil Abbas bildirdi ki, ölkəmizə qarşı sanksiya təhdidlərindən ehtiyatlanmaq lazım deyil. "Biz sanksiya ilə hədələyirlər. Əslində sanksiyalardan qorxmağa ehtiyac yoxdur. Baxın, İrana 40 ildir sanksiya tətbiq ediblər. İran öz silahlarını yaradıb, müdafiə sahəsini gücləndirib. Bizə sanksiya tətbiq etsələr, daha da müdafiəmizi gücləndiririk. Sanksiyaların tətbiqi həmin ölkələrin güclənməsi deməkdir". A. Abbas qeyd etdi ki, biz sanksiya tətbiq eləsək, onlar çöldə qalarlar: "Rusiya Fransanı Afrikadan vurub çıxarıb. Fransanın urana ehtiyacı var, tək ümidi indi Qazaxıstan qalıb.

Qazaxıstandan Fransaya iki yol var. Çünki uranı təyyarələrlə daşımaq olmaz, mütləq gəmi ilə daşınmalıdır. Bunun üçün ya Rusiyadan keçən yol, ya da Azərbaycandan keçən yol olmalıdır. Rusiya buna imkan vermir. Qalıb Azərbaycan. Bəs biz sanksiya tətbiq etsək, Fransa nə edəcək?!" **Deputat Fransa prezidenti ilə bağlı təklif səsləndirdi:** "Çox istəyirdim ki, Makronu Azərbaycana dəvət etsinlər. O gəlsin, görsün ermənilər burada necə yaşayır. Biz nə kilsə uçurarıq, nə sinaqoq. Gəlsin görsün Şuşada o kilsələri necə təmir edirlər. Amma Allah haqqı mənim əlimdə imkan olsa, mən onları təmir eləmərim".

Deputat Elşən Musayev Avropa Şurası Parlament Assambleyasının qərarlı mövqeyini tənqid etdi. "AŞ PA hazırda aşpaz funksiyasını yerinə yetirir və onların qazanı ədalətdən başqa hər şeyə qaynarıq", deyən deputat bildirdi ki, AŞ PA hazırda çox xaosluqdur. "Ona görə də artıq idarə etmir, idarə olunur. Həm də kənardan. Məsələn, Yelisey Sarayından, Ağ Evdən və Allah bilir başqa hallardan". Deputatın sözlərinə görə, AŞ PA "riyakarlar klubu"na çevrilib və həmin klubun öz "dress-kod"u, yazılmış qanunları, iyrənc mühiti və çəkilməsi mümkün olmayan qoxusu var: "Bəzən hətta bu fikri də irəli sürürlər ki, yəqin Qərb qüvvələri Avropa üzərindən bizə təsir etmək istəyir, qarşıma seçim qoyur. Yüz dəfə demişik. Bu da 101-ci olsun: Azərbaycanla kimsə dik-tə formasında, hədə dilində danışa bilməz. Qərb və ya Avropa kimdir ki, bizə seçim məcburiyyəti qoysun, ya da

nəyisə tələb etsin? Mümkün deyil belə şey. Biz siyasətimizi özümüz müəyyənləşdiririk. Biz müstəqil siyasət yürüdü-rük və həmin siyasətə kölgə salmaq istəyən, daxili işlərimizə qarşımağa cəhd edən istənilən qara qüvvənin cavabını, ağzının payını anımdaca vermək iqtidarındayıq. Bizə uzanan dilləri elə uzandıqı yerdən kəsəcəyik. Buna hər kəs əmin olsun!"

Milli Məclisdə "Hərbi vəzi-fə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi birinci oxunuşda müzakirəyə çıxarıldı. Komitə sədri Ziyafət Əsgərov layihə barədə deputatları məlumatlandırdı.

"Qida təhlükəsizliyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi birinci oxunuşda müzakirə olundu. **Deputat Sabir Rüstəmzadə qidaların keyfiyyə-tindən bəhs edərkən bildirdi ki, biz narkotikdən qorxuruq, amma ondan daha təhlükəli qidalar var:** "Elə qidalar var ki, narkotik kimi vərdis yaradır. Evdə uşaqlara yemək yedirə bilmirik. Uşaqların istədiyi o qidaların içində nə var? Niyə onlar uşaqları cəlb edir? Geni dəyişdirilmiş qidalar uşaqlarımızı cəlb edirlər. Süni yolla yaradılmış qidalar reklam olunur. Bu, məni ciddi şəkildə vətəndaş olaraq narahat edir. Konkret olaraq, heç kimin, heç bir müəssisənin adını çəkmirəm. Amma bizim gələcəyimiz bu məsələnin həllindən ibarətdir. Niyə Azərbaycan brendi yaranmasın? Niyə biz məhsullarımızı kənara çıxara bilmirik? Bizim dağlarımızdan su çıxır, gedirik, ma-

ğazamıza Fransadan belə su gətirilir, amma bizim sular yoxdur. Bu məsələ üzərində işləməliyik".

Deputat Tahir Kərimli isə yeni dəyişdirilmiş məhsullardan danışdı: "Azərbaycanda satılan kənd təsərrüfatı məhsullarının hər birinin üzərində onun geni dəyişdirilmiş (GMO) tərkibdə olub-olmaması qeyd edilməlidir. İndi heç kim acından ölmür. Bütün insanların 90 faizi GMO-lu qidalar yediyi üçün xəstə olur, sürünə-sürünə yaşayırlar. Gə-dəbəy kartofunu kəsirsən, içindən su çıxır. Görünür ki, suyuna qatqı qatılır. Bu yaxınlarda İqtisadiyyat Nazirliyində qanun layihəsi hazırlanıb ki, Azərbaycanda GMO-lu məhsulların istehsalına imkan verilsin. Mən bu qanunun hazırlanmasını eşitməmişəm. Amma bundan çəkinmək lazımdır. Azərbaycan xalqı sağlam yaşamaqlıdır. Bir çox dövlətlərdə GMO-lu yemlər heyvanlara yedirilir. Biz Azərbaycanda xalqı başdan-ayağa xəstə etməyə çalışırıq? Azərbaycan əhalisini GMO-lu məhsullardan, öldürücü məhsullardan xilas etmək lazımdır".

Deputat Vüqar Bayramov qida təhlükəsizliyindən bəhs etdi. Bildirdi ki, qida təhlükəsizliyi standartlarının beynəlxalq meyarlara uyğunlaşdırılmasına ehtiyac var: "Bu, həmçinin qeyri-neft ixracatının şaxələndirilməsi baxımından da vacibdir. Azərbaycanın illik 3,2 milyard dollarlıq qeyri-neft ixracatının 57 faizindən çoxu iki ölkənin payına düşür. İxracatın 33 faizi Rusiyaya, 24 faizi isə Türkiyəyə yönəlib". Deputat qeyd etdi ki, bunun əsas səbəblərindən biri də məhz sahibkarların çoxunun hələ də beynəlxalq qida təhlükəsizliyi standartlarını təbii etməməsidir: "Qeyri-neft məhsullarımızın Körfəz və Avropa İttifaqına daxil olması ilə ixrac bazarlarının şaxələndirilməsi və ölkəyə daha çox valyutanın daxil olması mümkündür. İxrac bazarlarından asılılığın minimumlaşdırılmasına ehtiyac var. Bu iş müasir qida təhlükəsizliyi standartlarının tətbiqini tələb edir".

Deputat Əli Məsimli Milli Məclisin 2024-cü il yaz sessiyasının qanunvericilik işləri planı haqqında danışarkən bir sıra vacib məqamlara toxundu. Bildirdi ki, ötən il Azərbaycanda antiinhisar qanunveri-

ciliyi sahəsində mövcud qanunvericilik aktları əsasında, beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan yeni Rəqabət Məcəlləsinin layihəsi 2023-cü ilin qanunvericilik işləri planına salınıb, qəbul edildiyi kimi, bu il də yeni Vergi Məcəlləsinin, Bütçə və Bank Məcəllələrindən birinin qəbul edilməsinin sürətləndirilməsi çox ciddi hadisə olardı. Bildirdi ki, dünya iqtisadiyyatı xeyli dərəcədə kiçik və orta biznesin üzərində dayanıb: "Xüsusən də inkişaf etmiş ölkələrin iqtisadiyyatı öz əhatəliliyinə daha çox kiçik və orta biznesin hesabına nail ola bilib və dayanıqlığına da xeyli dərəcədə məhz həmin sahənin hesabına uzunmüddətli xarakter verə bilər. Biz də iqtisadiyyatımızda kiçik və orta biznesin payının və rolunun artırılmasına yönəlik tədbirləri genişləndirməliyik. Keçən ilin sonlarında Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişiklik nəticəsində mikrosahibkarlardan alınan 5%-lik güzəştli gəlir vergisi bu ilin yanvar ayından 20%-lik gəlir vergisinə keçib. Yeni gəlirlərin hər 100 manatına görə 5 manat vergi ödəyən mikrosahibkar bu ilin yanvarından 20 manat ödəməli olacaq... Bu dəyişiklik mikrosahibkarlar arasında geniş narazılıq doğurub. Bununla yanaşı, sahibkarlıq sahəsində müstəqilliyimizin müxtəlif mərhələlərində qəbul edilmiş qanunların fəaliyyəti də müəyyən problemlər yaradır. Ona görə də qanunvericilikdə sahibkarlıqla bağlı iki məsələnin həllini vacib hesab edirik: birincisi, sahibkarlıq sahəsində müstəqilliyimizin müxtəlif mərhələlərində qəbul edilmiş qanunların əvəzinə yaşamağa başladığımız yeni mərhələnin tələb və vəzifələrinə cavab verməyə qadir sahibkarlıq fəaliyyətinə dair mükəmməl bir məcəllənin qəbul edilməsinə məqsəduyğun hesab edirik. İkincisi, hesab edirik ki, keçən ilin sonlarında Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişiklik nəticəsində mikrosahibkarlardan alınan 5%-lik güzəştli gəlir vergisi bu ilin yanvar ayından 20%-lik gəlir vergisinə keçidin nəticələrinə dair bu ilin birinci rübündə monitoring keçirilsin, Vergi Məcəlləsinə yenidən dəyişiklik edilsin və mikrosahibkarların əvvəlki vergi güzəştləri bərpa edilsin".

□ **Elşad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Husilər Zəngəzur dəhlizini aça bilərmir?

Böyük Britaniya Zəngəzuru Azərbaycan torpağı kimi tanıyır

Iranın dəstəklədiyi husilərin Qırmızı dənizdə gəmilərə hücumu davam edir. ABŞ və Böyük Britaniya qırıcıları husilərin mövqelərini bombalayır. Ancaq proses nəzarətdən çıxıb. Yaxın Şərqi xaosla doğru sürüklənir...

Sirr deyil ki, Asiya ölkələri ilə Avropa arasında mal mübadiləsinin böyük bir hissəsi Qırmızı dənizdən keçir. Hazırda bu xətt təhlükə altındadır. Bu təhlükə Azərbaycana geniş maneə imkanları verir. Belə ki, Azərbaycan Zəngəzur dəhlizi məsələsini yenidən gündəmə daşıya bilər.

Qırmızı dənizdən keçən yolun qapısının açarı İranın təsiri altında olan husilərin əlindədir. Zəngəzur dəhlizinə isə İran heç bir şey edə bilməz. Niyə edə bilməz? Çünki bu bölgədə İrana bağlı terrorçu qruplar yoxdur. Ona görə də İran hansısa terrorçu qrupun əli ilə Zəngəzur bölgəsində "proxy war" variantından yararlanma bilməz. Yeni İranın Suriya, İraq, Livan, Yəmən... kimi ölkələrdə istifadə etdiyi üsul Zəngəzurdan bir işə yaramır. Gərəkdir ki, İran özü birbaşa Zəngəzur dəhlizinə müdaxilə etsin. Bu isə İran üçün son dərəcə böyük təhlükədir.

Fakt budur ki, Zəngəzur dəhlizi İranın təsir dairəsindən kənardadır. Şübhəsiz ki,

Qərb də bu sadə həqiqətləri bizdən yaxşı bilir.

Qırmızı dənizdə vəziyyətə İran baxdığına görə Asiya və Avropa ölkələrinin Zəngəzur dəhlizinə marağı kəskin şəkildə artacaq. Azərbaycan üçün son dərəcə münbit şərait yaranmaqla yanaşı, Rəsmi Bakı yaranmış vəziyyətdən ağıllı şəkildə istifadə etməlidir. Göydən düşmə sayıla biləcək bu fürsətdən maksimum şəkildə yararlanmaq lazımdır.

Hazırda dünyada ABŞ-la Çin arasında ticarət müharibəsi gedir. Belə bir fonda Asiya ilə Avropa arasında münasibətlər getdikcə dərinləşir. Amerikadan fərqli olaraq Avropa Asiya ilə ticarət müharibəsi yox, ticarət mübadiləsi aparır. Bu isə hər iki tərəfin inkişafına böyük imkanlar açır.

Son zamanlar Çin İpək Yolu ilə bağlı ciddi işlər görməkdədir. Yeri gəlmişkən, "İpək Yolu" ifadəsi tarixdə ilk dəfə alman geoloqu, coğrafiyaçı və səyyah, geomorfoloq, Berlin Coğrafiya Cəmiyyətinin prezidenti olmuş Ferdinand von Richthofen tərə-

findən 1877-ci ildə istifadə olunub. Tarixən belə olub ki, Asiyadan gələn mallar Yaxın Şərqdən keçərək Avropaya çatdırılıb.

Qırmızı dənizdə baş verən olaylar 51 ölkə arasında olan ticarət mübadiləsini demək olar ki, durdurub. Bu olaydan Avropada ən çox təsirlənən ölkələr hansılardır? Ardıcılığa diqqət edin: Birləşmiş Krallıq, Almaniya, Belçika, Fransa, Hollandiya, İtaliya, İsveçrə, İspaniya, Türkiyə, Avstriya. Şübhəsiz ki, digər Avropa ölkələri də Qırmızı dənizdə baş verənlərdən əziyyət çəkir. Ancaq ən pis vəziyyətə düşənlər adın çəkdiyimiz ölkələrdir...

Qırmızı dənizdə baş verənlər maraqlı tərəfləri alternativ yollar haqqında düşünməyə vadar edir. "Brian Alster Third-Party Risk & Compliance" və "Dun & Bradstreet" şirkətlərinin baş meneceridir. 2021-ci il martın 24-də nəhəng bir gəmi Süveyş kanalında köndələn dayanmışdı. Nəticədə gəmilərin yolu kəsilmişdi. Bax o vaxt Brian Alster demişdi ki, belə gözlənilməz hadisələr bir daha belə bir qənaətə gəlməyə

əsas verir ki, qloballaşan dünyanın alternativ daşınma xətlərinə ehtiyacı var.

Statistik məlumatlara görə, Süveyş kanalından dünya dəniz ticarətinin 12 faizi keçib gedir. Bu isə global miqyasda konteyner yüklənmiş gəmilərin 30 faizi deməkdir. Hər gün Süveyş kanalından 50 gəmi keçirdi. Hər saatda kanaldan keçən malın dəyəri təxminən 400 milyon dollardır. Düşünün ki, belə bir yol qeyri-müəyyən bir müddətə qapanıb. O da sirr deyil ki, malın daşınmasında yaranan ciddi çətinliklər avtomatik olaraq malların qiymətinin qalxmasına sə-

1858-ci ildə fransız Ferdinand de Lesseps tərəfindən qurulan Suez Canal Company tərəfindən 1859-1869-cu illər arasında inşa edilib. 10 ilə 1.5 milyon insanın əməyi ilə salınmış Süveyş kanalı hazırda siyasi intriqaların güdazına gedib...

Yenidən Qırmızı dənizdə baş verənlərə qayıdıram. Ermənilərin Sünik, bizim isə Zəngəzur dediyimiz ərazi Rusiya imperiyasının dağılmasından sonra 1918-1920-ci illərdə Ermənistan və Azərbaycanın ilk respublikaları arasında ciddi mübahisələrə səbəb olub. Ən önəmlisi isə odur ki, 1919-cu ilin yanvarında Böyük Britaniya Zəngəzur mahalı üzərində Azərbaycanın yurisdiksiyasını təsdiq edib. Sonra bolşeviklər hər iki respublikada iqtidara gəliblər.

Təəssüf ki, Azərbaycan diplomatiyası 1919-cu ilin yanvarında Böyük Britaniyanın Zəngəzur mahalı üzərində Azərbaycanın yurisdiksiyasını təsdiq etməsi kimi önəmli bir faktdan gərəyincə yararlanmayıb. Halbuki bu, son dərəcə önəmli məsələdir. O vaxtlar daha hansı Avropa ölkəsi Zəngəzur üzərində Azərbaycanın yurisdiksiyası-

nı təsdiq edib? Bizim tarixçilərimiz bu kimi suallara etibarlı qaynaqlara istinadən birmənalı cavab verməlidir.

Başqa bir önəmli məqam: Böyük Britaniya Zəngəzur üzərində Azərbaycanın yurisdiksiyasını təsdiq edib, bəs Britaniya nə vaxtsa bu sənəddən imtina edibmi? Yox. İmtina yoxdursa, dedik ki, yoxdur, deməli, Böyük Britaniya Zəngəzur üzərində Azərbaycanın yurisdiksiyasını tanıyır. Yeni Britaniyanın nəzərində Zəngəzur Azərbaycan torpağıdır. Absurd olan odur ki, ermənilər dedə-baba torpağımızdan bizə heç dəhliz belə vermək istəmirlər...

2021-ci ilin 21 oktyabrında İlham Əliyev çıxışında birmənalı olaraq dedi ki, Ermənistan Zəngəzur dəhlizi məsələsinə razılıq verib. Az sonra Ermənistan rəhbərliyi bu razılıqdan müxtəlif bəhanələrlə geri çəkildi...

Qırmızı dənizdə baş verənlər katalizator kimi prosesi sürətləndirə bilər. Ən azı ona görə ki, dünyanın 51 ölkəsinin Zəngəzur dəhlizinə eşədi ehtiyacı yaranıb. Zəngəzur dəhlizi onların xilaskarına çevrilə bilər...

□ **Elbəy HƏSƏNLİ, SURİX**

Paşinyandan konstitusiyaya referendumu anonsu

"Konstitusiyaya referendumu bizi qeyri-dövlət adamlarından dövlət adamına çevirəcək". Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan İctimai Radionun "Təhlükəsiz mühit" proqramına müsahibəsində konstitusiyaya ilə bağlı referendumla gediləcəyinin anonsunu verib.

Modern.az-ın məlumatına görə, Paşinyan hesab edir ki, müstəqillik bəyannaməsi ilə münasibətlər tənzimlənməlidir. "Bu gün biz həqiqətdən də müstəqillik bəyannaməsi ilə münasibətimizi nizamlamalıyıq. Bizim qeyri-dövlət xalqından dövlət xalqına çevriləcəyimiz məqam nədir, o məqam konstitusiyaya referendumudur", - Paşinyan bildirib.

Xatırladaq ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bir müddət əvvəl bəyan edib ki, Bakı ilə İrəvan arasında sülh müqaviləsi yalnız Ermənistan Konstitusiyasına dəyişikliklər edildikdən sonra imzalanı bilər.

Yanvarın 19-da Nikol Paşinyan isə bildirmişdi ki, Ermənistan yeni konstitusiyaya lazımdır.

"Bizim Ermənistan Respublikasını yeni geosiyasi və regional şəraitdə daha rəqabətqabiliyyətli və həyat qabiliyyətli edən konstitusiyamız olmalıdır", - Paşinyan bildirib.

Qeyd edək ki, Ermənistanın müstəqillik bəyannaməsinə qondarma "miatsum" ideyası ilə Azərbaycanca, "Qərbi Ermənistan" iddiası ilə isə Türkiyəyə qarşı iddia irəli sürülüb.

Ölkə konstitusiyasında yer alan bu iddialar götürülmədiyi təqdirdə Azərbaycanla sülh sazişinin imzalanması mümkün deyil, hətta Paşinyan hakimiyyəti sülhə imza atsa belə, hakimiyyət dəyişikliyi baş versə, yeni iqtidar konstitusiyaya əsasən ərazi iddialarını davam etdirəcək. Bu baxımdan, təkcə sülh sazişinin imzalanması ilə iş bitmir, Ermənistanın ərazi iddiaları hüquqi sənədlərdən də təmizlənməlidir. Artıq rəsmi Bakı bunu tələb kimi irəli sürüb.

Ermənistanda yeni konstitusiyaya dair müzakirələrin başlanması isə İrəvanın Bakının tələbini nəzərə aldığına göstərir.

□ **"Yeni Məsəvi"**

Azərbaycanda 5200-dən artıq məhkum elektron nəzarət vasitəsi tətbiq edilib. Bu barədə Ədliyyə Nazirliyində 2023-cü ilin yekunlarına dair kollegiya iclasında bildirilib.

Qeyd edək ki, elektron qolbaq məhkum edilmiş və ya barəsində qətimkan tədbiri seçilmiş şəxsin ayağına bağlanan, onun coğrafi yerdəyişməsinə izləyən və məlumatı monitoring mərkəzinə ötürən elektron cihazdır.

Siyasi və Hüquqi Araşdırmalar Mərkəzinin (SHAM) sədri Xəyal Bəşirov

“Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirdi ki, məhkumlara elektron nəzarət sistemi artıq 6 ildir tətbiq olunur. O qeyd edib ki, bütün hüquqi dövlətlərdə, o cümlədən Azərbaycanda cəza siyasəti sahəsində mümkün qədər yeniliklərin tətbiq edilməsi, müasir standartlara cavab verən dövlətlərin təcrübələrindən yararlanmaq və mümkün qədər humanistləşdirmə siyasətini həyata keçirməsi tendensiyaları davam etdirilir: “Elektron nəzarət vasitəsi təkcə məhkumlara, eyni zamanda barələrində qətimkan tədbiri seçilmiş şəxslərə də şamil edilir. Bu vasitənin tətbiqi dünya ölkələrində geniş yayılıb. Azərbaycanda bunun əsası 2017-ci ilin fevralında qoyulub. Dövlət başçısının 2017-ci il fevralın 10-da imzaladığı “Penitensiar sahədə fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi, cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi və cəmiyyətdən təcridetmə ilə əlaqədar olmayan alternativ cəza və prosessual məcburiyyət tədbirlərinin tətbiqinin genişləndirilməsi barədə” Sərəncamı ölkəmizdə həyata keçirilən islahatların məntiqi davamı olmaqla, bu sahədə yeni strateji hədəfləri müəyyənləşdirib. Həmin sərəncamın əsasında Azər-

5200-dən artıq məhkum elektron nəzarətdə

Hüquqşünas: “Daim nəzarətdə olduğunu bilən şəxs qanunları və qaydaları pozmamaya, daha diqqətli davranmağa çalışır”

baycanda 2018-ci ildən başlayaraq elektron nəzarət vasitələri tətbiq edilməkdədir. Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarına əsasən, elektron nəzarət vasitəsi dedikdə, elektron qolbaqlar, mobil nəzarət qurğusu, ev nəzarət stansiyası, ev siqnal ötürücüsü nəzərdə tutulur. Bu, həm şəxsin sağlamlığı, həm də cəmiyyətdə kompleks yaşamaq üçün. Cəza siyasəti dünyada ciddi şəkildə araşdırılan mövzulardan biridir. Azərbaycan da bu istiqamətdə mühüm addımlar atır. Bu gün vəziyyət ürəkəçən olmasa da, müəyyən boşluqlar, çatışmazlıqlar olsa belə, hər bir halda dövlətin bu istiqamətdə iradəsi məlumdur. Bir çox halda cinayət törətmiş və məhkum

edilmiş, eyni zamanda barələrində araşdırma gedən, qətimkan tədbiri seçilmiş şəxslərin cəzalarını çəkdikdən sonra, yaxud nəzarət vasitələrinin tətbiq edilməsi üçün hallar aradan qalxdıqdan sonra yenidən cəmiyyətə inteqrasiya etməsi prosesi çətinliklərlə müşayiət olunur. İnsanın cəmiyyətdən təcrid edilməsi heç də xoşagəlməli hal deyil. Təbii ki, ağır cəzalar zamanı bu qaçılmazdır, amma dövlət hətta müxtəlif yollarla cinayət törətmiş insanları da mümkün qədər cəmiyyətdən təcrid etməməyə çalışır. Bu halda ilk növbədə cəmiyyətin maraqları nəzərə alınır. Bununla da həm dövlətin, həm hüququn öz məqsədinə nail olunmasına, digər tərəfdən,

cəmiyyət və cəmiyyətin cinayət törətmiş fərdlərinin minimum zərərle prosesdən çıxmasına çalışılır. Yüz faizlik əmsalla olmasa belə, mütləq çoxluq baxımından elektron nəzarət vasitələrinin tətbiqi qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olunmasına gətirib çıxarır. Düşünürəm ki, müsbət nəticələr olmasa idi, dünyada bu vasitələrin tətbiqinə yol verilmezdi”.

Vəkil Əsəbəli Mustafayev “Yeni Müsavat”-a mövzunu belə şərh etdi: “Elektron nəzarət cihazlarının tətbiqi hər iki tərəfə üstünlüklər verir. Əvvəllər nəzarət cihazlarını izləmək çətin idi. Ya şəxsi izləmək, ya da tez-tez zəng etmək məcburiyyəti var idi. İndi isə Probasiya Xidmətinin nəzarətçisi günün istəni-

lən vaxtı şəxsin harada olduğunu bilir. Daim nəzarətdə olduğunu bilən şəxs qanunları və qaydaları pozmamaya, daha diqqətli davranmağa çalışır. Şəxs anlayır ki, əks halda, o cəzalandırılacaq, real qaydada azadlıqdan məhrum edilə bilər. Bir sözlə, bu cihazların tətbiqi şəxsi daha məsuliyyətli olmağa məcbur edir. Əminəm ki, elektron nəzarət vasitələrinin tətbiqindən sonra təkrar cinayətin törədilməsi halları azalacaq. Hər halda, bu barədə məlumatlara çox rast gəlirik. Bu da cihazların effektiv olduğunu göstərir. Düşünürəm ki, elektron nəzarət vasitələrinin tətbiqi daha da təkmilləşdirilməlidir”.

Qeyd edək ki, Ədliyyə Nazirliyinin Probasiya Xidmətində müasir avadanlıqla, proqram təminatı ilə təchiz olunmuş Elektron Monitoring Mərkəzi fəaliyyət göstərir. Monitoring mərkəzi elektron nəzarət vasitələrinin istifadəsi ilə aparılan bütün izləmə məlumatlarının qəbulunu, emalını, saxlanılmasını, idarə edilməsini və ötürülməsini, habelə məhkum edilmiş şəxslərlə operativ əlaqəni təmin edən, müvafiq texniki-proqram vasitələri ilə təchiz olunan, ilin bütün günləri 24 saat ərzində fasiləsiz fəaliyyət göstərən və elektron nəzarət sisteminə inteqrasiya

edilmiş mərkəzdir. Ədliyyə Nazirliyinin mətbuata verdiyi məlumata əsasən, məhkumların üzərində elektron nəzarətin daha səmərəli təşkili məqsədilə digər işlər də görülüb. Belə ki, “Korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsinə dair 2022-2026-cı illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın ədliyyə orqanlarında icrasının təmin edilməsi ilə bağlı Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının 19.04.2022-ci il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş İş planına əsasən elektron monitoring sistemi üzrə mobil tətbiqin istifadəyə verilməsi ilə bağlı tapşırıqların icrası ilə əlaqədar “Attenti” elektron monitoring sisteminin mobil versiyasının istifadəsinə imkan verən 120 ədəd mobil planşet ölkəyə gətirilmiş və müvafiq təlim keçirilməklə yerli probasiya qurumlarının icra məmurlarına təqdim edilib. Həmin mobil tətbiqdən istifadə imkanının yaradılması məhkumların coğrafi yerdəyişmələri ilə bağlı dərhal məlumat əldə edilməsinə, nəzarət subyektləri tərəfindən yol verilən pozuntulara çevik reaksiya verilməklə onlar barəsində təxirəsalınmadan qanuni tədbirlərin görülməsinə əlverişli şərait yaradıb.

□ **Nigar HƏSƏNLİ, “Yeni Müsavat”**

Tanınmış idmançıların həbsinin təfərrüatları

Cinayət işi üzrə 4 nəfər saxlanılıb, 2 nəfər haqqında isə digər qətimkan tədbiri seçilib

Bakının Səbəyl rayonu ərazisində idmançıların arasında baş verən kütləvi dava ilə bağlı Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsində cinayət işi başlanıb. Məlum olub ki, Azərbaycan MMA və Qrappinq Federasiyasının qarışıq döyüş növləri üzrə baş məşqçisi Ruslan Əfəndiyev və tələbələri Tofiq Musayev, Xəzər Rüstəmov, Vüqar Kərəmov, Mehman Məmmədov və Rəfət Əsədov bulvarda “Rizin” Döyüş Federasiyasının paytaxtda təşkil edəcəyi turnirlə bağlı toplaşarkən aralarında mübahisə yaranıb. İdmançıların arasında dava düşüb və nəticədə adıçəkilən şəxslər digər idmançı Həsən Əzizovu döyüblər. Faktla bağlı Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsində cinayət işi başlanıb.

Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsində cinayət işi üzrə 4 nəfər həbs olunub, 2 nəfər - Tofiq Musayev və Mehman Məmmədov haqqında digər qətimkan tədbiri seçilib. Xətai Rayon

Məhkəməsinə həmin şəxslərlə bağlı qərar qəbul edilib. Qərara əsasən, Ruslan Əfəndiyev, Xəzər Rüstəmov, Vüqar Kərəmov və Rəfət Əsədov barəsində 1 ay 26 gün müd-

dətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Onlar Cinayət Məcəlləsinin 221.2.1-ci

(bir qrup şəxs tərəfindən və ya təkrarən xuliqanlıq törədildikdə) maddəsi ilə

ittiham ediliblər. Tofiq Musayev və Mehman Məmmədov barələrində isə di-

gər qətimkan tədbiri seçilib. Azərbaycanın MMA döyüşçüsü Tofiq Musayev xuliqanlıq hərəkətlərinə görə məsuliyyətə cəlb edilməsi ilə bağlı yayılan xəbərlərə münasibət bildirib. O, bu barədə “Baku TV”-yə danışib. Tanınmış idmançı deyib: “Yayılan xəbərlər boş-boş şeylərdir. Ölkənin bayrağını ucaldan, müharibədə can qoyan idmançılara hörmət eləsinlər, biz bu millət üçün canımızdan, qanımızdan keçmişik. Bunlar, deyəsən, bizi ləkələmək istəyirlər”.

Hazırda xuliqanlıq maddəsi ilə başlanan cinayət işi üzrə istintaq hərəkətləri davam etdirilir.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV, “Yeni Müsavat”**

Xalq artisti İlham Namiq Kamal Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrını sərt tənqid edib. Xalq artisti bu haqda sosial şəbəkədə yazıb.

Sənətçi teatrda səhnələşdirilən "Qadınım" tamaşası ilə bağlı bu fikirləri qeyd edib: "Üzeyir Hacıbəyovun təməlini qoyduğu teatr 18+ tamaşalar nümayiş etdirir. Milli dəyərlərimizi necə qoruyaq?"

Qeyd edək ki, Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrında "Qadınım" tamaşasının premyerası yanvarın 25-də baş tutub. Tamaşa Türk dünyasının tanınmış yazıçı-dramaturqu Tuncer Çücənoğlunun "Matroşka" pyesi əsasında hazırlanıb. Səhnə əsəri musiqili lirik-psixoloji melodram janrında təqdim edilib. Tamaşanın süjet xəttinin əsasında sevgi və ehtiras dolu iki aşiqin öz hissləri uğrunda sonadək mübarizə aparması dayanıb.

Türk retro musiqilərinin canlı ifa olunduğu "Qadınım"da əsas rolları teatrın gənc aktyorları - Prezident mükafatçısı Əmrah Dadaşov və Gültac Əlili canlandırıblar. Tamaşada eyni zamanda teatrın xor və balet artistləri iştirak edib. Səhnə əsərinin quruluşçu rejissoru Prezident mükafatçısı İradə Gözəlova.

Premyeradan sonra mədəniyyət sahəsindən yazan bir sıra jurnalistlər tamaşa haqqında tənqidi fikirlərini bildiriblər. Əksəriyyət tamaşada intim, seksual hərəkətlərə çox yer verildiyini qeyd edib.

Jurnalist Həmidə Rüstəmovanın tamaşa ilə bağlı qeydi: "Akademik təbiişəxslilik cəhənnəm, zövqsüzlük lap zülm imiş. Ayıbdır, inandığınız və inanmadığınız bütün ali teatr dəyərlərinə and olsun ki, biabırılıqdır. İstədiyiniz qədər məddah yığıb, tərifi, amma və lakin dərinlikdə özünüz də bilirsiniz ki, bu eybəcərliyin adı yoxdur!"

Məsələ ilə bağlı tamaşanın rejissoru İradə Gözəlova:

va "Yeni Müsavat"a danışmış. Rejissor qeyd edib ki, **səslənən tənqidlər tamaşaya deyil, onun şəxsinə ünvanlanıb ki, bu da yolverilməzdir:** "Əslində səslənən fikirlər tənqid deyil, dedi-qodu-

ki, tamaşa baxıb, fikirlərini bildirsən. Məsələn, Xalq artisti Afaq Bəşirqızı tamaşanın premyerasına gəlib baxdı və bəyəndiyini bildirdi. Həmçinin Türkiyədən xeyli sayda qonaqlar gəlmişdi, onlar da ta-

şanın premyerasına gedib baxmışam, çox da bəyənməmişəm. Tamaşada 18+ olan heç nə yoxdur. Tamaşada bəzi qadınların ikinci qadın olmaq faciəsi öz əksini tapır. Yeni tamaşada bu məsələ qaldırılıb.

Xalq artistindən Musiqili

Teatra 18+ ittihamı

"Qadınım" tamaşası ətrafında qalmaqal - kim haqlıdır?

dur. Adətən tamaşa haqqında tənqid yazılı, professional şəkildə olur. Yeni kimin sözü varsa, peşəkar şəkildə yazsın və mən də onu qiymətləndirədim, hətta çox sevinərdim. Tənqid əlbəttə ki, olmalıdır, bu yaxşıdır. Lakin çox təəssüf ki, sosial şəbəkələrdə şəxsi məsələləri ortaya atıblar. Kimlərsə fikirlər səsləndirir ki, guya bu tamaşa mənim həyatımla bağlıdır. Halbuki bu əsəri Tuncer Çücənoğlu yazıb və həyatımla bu əsərin bir bağlılığı yoxdur. Bu fikirlərin səslənməsi mənə çox pis toxunub. Mənim şəxsi həyatımın tamaşaya nə aidiyyəti var?

Qeyd edim ki, Xalq artisti İlham Namiq Kamal bu tamaşaya baxmayıb. Çox istərdim

maşa haqqında çox xoş təəsüratlarını bildirdilər.

Tamaşanın daxili baxışını Mədəniyyət Nazirliyi qəbul edib. Yeni onlar daxili baxışda iştirak edib. Öz sözlərini, fikirlərini bildiriblər, biz də tamaşanı bir neçə dəfə süzgecdən keçirib, təqdim etmişik. O tamaşada 18+ olan bir şey yoxdur. Ola bilər ki, tamaşa ilə bağlı hansısa şəkil qoymuşuq, bu da İlham Namiq Kamalın xoşuna gəlməyib. Tamaşaya ona görə 18+ yazmışıq ki, bu tamaşanın süjeti uşaqlar, yeniyetmələr üçün deyil".

Tamaşanın premyerasında tamaşaçı kimi iştirak etmiş xalq artisti Afaq Bəşirqızı isə bunları qeyd edib: "İlk öncə qeyd edim ki, tama-

Aktyorlar da çox gözəl oynayırlar, eləcə də quruluşunu çox bəyəndim. Aktyorlar öz canlı ifalarında mahnıları ifa edirlər, özü də peşəkarcasına. Tamaşa boyu bir tamaşaçı belə yerindən tərpənmədi. Sonda uzun müddət alqışlar səngimədi. Nə qədər insan mənədən o tamaşanın biletini istəyib, lakin bildiyim qədər sonrakı tamaşa üçün biletlər artıq bitib. O ki qaldı tamaşa ilə bağlı səslənən tənqidi fikirlərə, mən, sadəcə, onları sağlam olmayan fikirlər adlandırdım. İlham Namiq Kamalın teatrla bağlı səsləndirdiyi fikirlərə gəldikdə isə həmin fikirlərlə qətiyyətlə razı deyiləm".

Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

Aqil Abbas

"Telekanallarımızda əxlaqsızlıq təbliğ olunur" - Aqil Abbas

"Avropadan, xaricdən fondlar kütləvi pullar buraxır ki, Azərbaycanda insanların əxlaqını pozsunlar. Bunun üçün çalışan xüsusi kütlə var".

Bunu Milli Məclisin iclasında deputat Aqil Abbas deyib. "Ona görə də ölkədə "Məişət zorakılığının qarşısının alınması haqqında" 50 qanun da qəbul ələsəniz, zorakılığın qarşısını ala bilməyəcəksiniz.

Bu gün Azərbaycan televiziyalarında məişət zorakılığı, əxlaqsızlıq təbliğ olunur. Bunun qarşısını heç kim ala bilmir, parlament də ala bilmir. Televiziyalarda elə bil it boğuşdururlar,əri arvadla dalaşdırırlar,ərini qoyub onun qardaşıyla qaçır. Bunun qarşısının alınması üçün işlər görməliyik", - deyərək bildirib.

Afiyeddin Cəlilovun nəvəsi haradadır?

"Görüntüləri yayılan A.C. sağlamlığında olan psixoloji problemlərlə bağlı müvafiq psixiatriya xəstəxanasında məcburi müalicəyədir".

Bu sözləri DİN-in mətbuat xidmətinin əməkdaşı Nurlan Əliyev Musavat.com-un sorğusuna cavab olaraq bildirib.

Nurlan Əliyev bildirib ki, yeniyetmə ilə bağlı görüntülərin təkrar paylaşılaraq tirajlanması çaşqınlıq yaradır: "Qeyd olunanları nəzərə alaraq diqqətə çatdırırıq ki, onunla bağlı qanunla müəyyən olunan bütün tədbirlər icra olunur".

Yada salaq ki, sosial şəbəkələrdə "Jalilov" profili üzərindən qalmaqallı paylaşım edən yeniyetmənin psixiatriya xəstəxanasına yerləşdirildiyi açıqlandıqdan sonra onun küçədə gəzdirdiyi əks olunan videolar yayılır. İddia olunur ki, yeniyetmə Bakıdakı 2 sayılı Klinik Psixiatriya Xəstəxanasına yerləşdirilsə də, orada çox qalmayıb.

Sosial media istifadəçiləri Musavat.com-a video yollayaraq orada görünən şəxsin eybəcər davranışları ilə diqqət çəkən gənc olduğunu iddia ediblər. Vurğulayıblar ki, video yanvarın 30-da günorta saatlarında çəkilib. Halbuki yeniyetmənin bundan 1 gün öncə xəstəxanaya yerləşdirilməsi açıqlanmışdı. Həmçinin yeniyetmənin "canlı" açması iddia olunurdu.

Qeyd edək ki, 2009-cu il təvəllüdü 9-cu sinif şagirdi olan tiktoker məşhur ailədənir - Milli Məclisin mərhum vitse-spikeri Afiyeddin Cəlilovun nəvəsidir.

Azərbaycanda niyə din alimi yoxdur?

Ekspert: "Dini dərəcə almaq üçün mütləq İrana gedilməlidir"

"Ötən il 179 din xadiminin fəaliyyətinə xitam verilib". Bunu Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Gündüz İsmayilov 2023-cü ilin yekunları və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasda bildirib.

Sədr müavini qeyd edib ki, ötən il komitə tərəfindən müsahibələrdən uğurla keçən 137 nəfər (35 qadın və 102 kişi) məscid və ziyarətgahlara imam, imam müavini, dini ayinlərin icraçısı-müəzzin və qadın dini ayinlərin icraçısı vəzifələrinə təyin olunub. Həmçinin 29 nəfər din xadiminin rotasiya qaydasında vəzifəsi və iş yerləri dəyişdirilib.

Maraqlıdır, 179 din xadiminin fəaliyyətinə hansı səbəbdən xitam verilib?

İlahiyyətçi Tural İrfan "Bakı-xəbər"ə açıqlamasında qeyd edib ki, axundluğa qəbul ilə bağlı yeni tələblər var. Hə-

min tələblərdən biri və ən əsası dini təhsildir. Dini təhsil də ölkə daxilində olmalıdır: "Fəaliyyətinə xitam verilən din xadimlərinin uzaqlaşdırılmasının səbəblərindən biri məhz dini ali təhsillə bağlıdır. Bununla yanaşı, xarici təsirlərə düşən

şəxslər də arasıdır. Bu sahədən uzaqlaşdırılıb. Ümumiyyətlə, fəaliyyətində hər hansı bir nöqsan aşkarlanan şəxsin uzaqlaşdırılması müsbət haldır. Bu hal din sahəsində aparılan islahatların bariz nümunəsi sayıla bilər".

Ekspert onu da deyib ki, ziyarətgahların, məscidlərin yeni qaydalarla fəaliyyət göstərməsi effektivdir. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tətbiq etdiyi yeni qaydalar bu sahəyə müsbət təsir edir: "Danılmaz faktdır ki, bəzi din

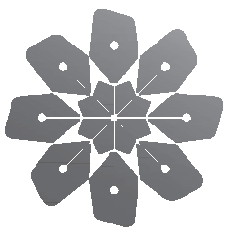
xadimləri İranın və ərəb ölkələrinin təsirinə düşüb. Əslində onları din xadimi adlandırmaq düzgün deyil. Onlar xarici ölkədən hansısa bir kağız və ya arayış alıb, burada da axund kimi fəaliyyət göstərirdilər. Həmin şəxslər yeni qayda ilə imtahan olundu və nəticə də göz qabağındadır. Onu da deyim ki, bəzi şəxslər imtahanı qorxudular üçün öz istəkləri ərizə yazıb, işlərdən uzaqlaşmış. Danılmaz faktdır ki, xaricə təsirlərə meyilli olanlar məscidlərdə, öz xütbələrində belə dini siyasiləşdirirdi. Onlar radikal fikir səsləndirməkdən çəkinmirdi. Təbii ki, bu işin arxasında İranın rolu var".

T.İrfan hesab edir ki, din xadimləri arasında araşdırma hələ tam aparılmayıb: "Əminliklə deyirəm ki, bu gün kifayət qədər imam və axundlar var ki, onlar çox ziyanlı fəaliyyətlə məşğuldur. Ola bilər ki, kadr çatışmazlığı səbəbindən komitə hələlik bu şəxsləri yerində saxlayır. Zamanla zərərli fəaliyyətlə məşğul olanlar uzaqlaşdırılacaq.

Məlumdur ki, Bakı İslam Universitetinin 3 min 550 məzununun diplomu Təhsil Nazirliyi tərəfindən tanınmayıb. Bu da ölkədə ali dini xadimlərin yetişməsinin qarşısını alıb. Məlum problem Azərbaycanda din sahəsinə mənfi təsir etdi".

Ekspert onu da vurğuladı ki, hazırda Azərbaycanda ali dini dərəcə almaq mümkün deyil. Aidiyyəti qurumlar elə sistem qurublar ki, dini dərəcə almaq üçün mütləq İrana gedilməlidir: "Bu problem böyük bir bəlaya səbəb olur. Din varsa onun alimi də olmalıdır. Bütün dünyada qayda belədir. Bizdə bu tətbiq olunmadığı üçün din xadimlərimizin bir qismi Ərəbistan, İraq, bəziləri isə İrana bağlıdır. Danılmaz faktdır ki, xarici qüvvələr ciddi-cəhdə müsəlman ölkələrinə təzyiq edir ki, müctəhid yetişməsin. Azərbaycanda ali din xadimi olsa, dövlətçiliyə uyğun qərar verəcək. Bu gün bizdə ali din xadimi olmadığı üçün qeyd olunan sahədə problem yaşanır".

"Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlanın İnkişafı
Agentliyi**

Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi

Son illər ekologiyanın pozulması səbəbindən əmələ
gələn xəstəliklərin sayı hədsiz miqdarda artıb.
Ekoloji xəstəliklər aşağıdakı səbəblərdən meydana
gəlir:

* Havanın çirklənməsi
(havada CO₂, SO₂, NO-un və s. miqdarının nor-
madan 10 dəfə artıq olması);
* Radiasiyanın yüksəlmə-
si;

* Kənd təsərrüfatı sahələ-
rində kimyəvi maddələrin
həddindən çox istifadə edil-
məsi;

* Məişət kimyasının inki-
şafı.

Yuxarıda yazılanların tə-
sirindən insanlarda əvvəllər
məlum olmayan xəstəliklər
meydana çıxmışdır:

1. Kimyəvi astma.

* aspirin astması;
* sulfid astması;
* nitrit astması.

2. Kireş sindromu.

* zavodlarda mal-qara
üçün istehsal edilən yarım-
sintetik tullantıların təsiri nəti-
cəsində uşaqlarda əmələ gə-
lən astma.

3. Minemat xəstəliyi.

* dəniz məhsullarında
olan metil-civənin təsiri nəti-
cəsində mərkəzi sinir siste-
minin zədələnməsi, spastik if-
liclər və əqli çatışmazlıq

4. Yuşo xəstəliyi.

* bitki yağlarının tərkibin-
dəki bifenilaminin təsiri nəti-
cəsində dərinin zədələnmə-
si.

5. Ümumi immun dep- ressiya - "kimyəvi QİÇS".

* dioksinlər və ağır metal
duzlarının təsiri nəticəsində
əmələ gəlir.

Ətraf mühitin mənfi təsir-
ləri insan orqanizmində özün-
ü aşağıdakı əlamətlərlə

göstərir:

- süstlük;
- baş ağrıları;
- qarında ağrılar;
- arterial distoniya;
- EKQ-də dəyişikliklər;
- tədricən inkişaf edən

ikincili immundefisit.

Siyahılarda neçənci yerdəyik?

Uşaq ölümü indikatoru
əsasında qiymətləndirilən ət-
raf mühitə bağlı xəstəliklər
üzrə Azərbaycan 86-cı yerdə
olmasına baxmayaraq, bu
göstərici üzrə son illərdəki fə-
aliyyətə görə Azərbaycan
maksimum nəticə göstərərək
birinci yeri tutmuşdur. Buna
insan sağlamlığına mənfi tə-
sir edən ekoloji problemlərin
aradan qaldırılması istiqaməti-
ndə görülmüş işlər zəmin
yaratmışdır. Belə ki, təhlükəli
tullantıların idarə olunması
sahəsində dəyişikliklər, o
cümlədən 300 min tona yaxın
civə tərkibli toksiki tullantı-
ların müasir təhlükəli tullantılar
poliqonunda tam zərərsizləş-
dirilməsi, əhalinin içməli su
ilə, o cümlədən regionlarda
340 minə yaxın əhalinin
Ümumdünya Səhiyyə Təşki-
latının tələblərinə cavab ve-
rən içməli su ilə təmin edilmə-
si, bərk məişət tullantıları və
çirkab sularının idarə olunma-
sındakı irəliləyişlər, neftlə
çirklənmiş ərazilərin reabili-
tasiyası və s. fəaliyyət belə
nəticələrin əldə olunmasına
gətirib çıxarmışdır.

Atmosfer çirklili, su natə-
miz - orqanizm buna neylə-

Ekologiya

ÜSAVAT
N 20 (8393) 2 fevral 2024

Hava çirklili, su natəmiz, yaşılmaq yox...

Ekoloji problemlər ömrümüzə necə oğurlayır?

problemlərə səbəb olan eko-
loji ağciyər pozğunluqları
KOAİ və ya interstisial ağci-
yər pozğunluqları kimi uzun-
müddətli tənəffüs şəraitinin
inkişaf riskini artırır və bu, da-
imi ağciyər funksiyasının po-
zulmasına səbəb olur. Bəzi
ekoloji ağciyər pozğunluqları
da əlavə simptomlara və
ağırlaşmalara səbəb olur.

Həkimlər isə qeyd edir
ki, son illər böyük gücləri
sayəsində dünyada yeni vi-
ruslar yayılır. Keyfiyyətsiz
su, havanın çirkləndirilmə-
si, keyfiyyətsiz yağlar da
insan bədənini zəiflədir.
Bədənimizin zəifləməsi də
istənilən patologiyaya yo-
luxmağımıza səbəb olur.

Əvvəl görülən amma çox
yaygın olmayan viruslar in-
di yayılır. Həkimlər həmişə
nə deyir? Hava, ekoloji mü-
hit, qida təmiz olmalıdır. İn-
sanlar da normal sani-
tar-gigiyenik qaydaları qo-
rumalıdır. Bunları da qoru-
mayanda istənilən virus
yayılır. Çalışmaq lazımdır
ki, imkan daxilində şəhər-
də yaşayan uşaqların aya-
ğı bir torpağa dəysin. As-
faltla yaşayırlar, bədənleri
zəifləyir. İnsan bədənini as-
faltın üstündə nə qədər
olar? Ona görə adicə bir az
ya isti, ya soyuq hava olan
kimi, külək əsən kimi xəstə-
ləninir. Şəhərlər, küçələr
siqaretlə doludur. Hamı
sərbəst şəkildə siqaret çə-
kir, bu da havanı məhv edir.
Siqaretin tərkibində 7 min-
dən çox zərərli maddələr
var. Yerdə ataraq xəstəli-
yi yayırlar. Xəstə insanlar
çox biabır şəkildə küçələrə
tüpürür, xəstəliyi yayır.
Bunlar xırda kimi görünür,
amma böyük məsələdir. Bu
istənilən xəstəliyi yaymağa
səbəb olur.

sin?

Atmosfer havasının insan
sağlamlığına təsiri (bərk his-
səciklər və qapalı məkanlar-
da havanın keyfiyyəti) baxı-
mından Azərbaycan 76-cı, bu
sahədəki inkişaf göstəriciləri-
nə görə isə 116-cı yeri tutur.
Bunun da əsas səbəbi son il-
lərdə nəqliyyat vasitələrinin
sayının kəskin dərəcədə
artması və tikinti sektorunun
inkişafı ilə bağlı atmosfərə
atılan zərərli maddələrin mi-
qdarının çoxalmasıdır.

Su ehtiyatlarının ekosis-
temə təsiri (kəmiyyət göstəri-
cileri) komponenti üzrə həm
Ətraf mühitin vəziyyətinin in-
deksi, həm də Ekoloji inkişaf
göstəricilərinə görə Azər-
baycan mənfi qiymətləndiril-
mişdir (127-ci yer). Bu, Azər-
baycanın su ehtiyatlarının
məhdud olması və onun əsas
hissəsinin ölkə hüdudların-
dan kənarda formalaşması,
çayların nizamlanması və su
itkiləri ilə izah edilir.

Ekoloji xəstəliklərin qurbanı olmamaq üçün.... nə etməli?

Milli Paytaxt Bölgəsi

(NCR) artan çirklənmə səvi-
yəsində görə pisləşən ekoloji
böhranla mübarizə aparır,
nəticədə duman və duman
onun sakinləri üçün ağır nəti-
cələrə səbəb olur. Bu zərərli
havanın keyfiyyəti insanların
sağlamlığına mənfi təsir gös-
tərir, tənəffüs xəstəliklərinin
artmasına, ürək-damar prob-
lemlərinə və digər əlaqəli
xəstəliklərə səbəb olur. Bu
çirklili havaya uzun müddət
mərüz qalma xüsusilə uşaqlar
və qocalar kimi həssas
əhali üçün həyat üçün təhlükə
yarada bilər.

Bu şəraitdə ehtiyat təd-
birələrinin görülməsi böyük
əhəmiyyət kəsb edir. İnsan-
lar açıq hava fəaliyyətini mi-
nimuma endirməli, hava tə-
mizləyicilərdən istifadə et-
məli və çölə çıxarkən maska-
lar taxmalıdırlar. Evləri yaxşı
havalandırmaq və yaxşı qapalı
hava keyfiyyətini qoru-
maq da vacibdir. Davamlı
öskürək, tənəffüs və ya
sinə ağrısı kimi simptomlar
yaranarsa, tibbi yardım ax-
tarma gecikdirilməməlidir,
çünki erkən müdaxilə

çirklənmə ilə bağlı sağlamlıq
problemlərinin idarə olun-
masında əhəmiyyətli fərq ya-
rada bilər. Emissiyaları
azaltmaq və daha təmiz təc-
rübələri təşviq etmək üçün
kollektiv səylər NCR-də da-
vamlı, daha sağlam gələcək
üçün çox vacibdir.

Çirklili hava ağciyər xəstəliyi yaradır

Ekoloji ağciyər pozğun-
luqları və ya çirklənmə ilə
əlaqəli ağciyər xəstəlikləri
tez-tez nəfəs darlığı və bə-
zən öskürək və ya döş qəfə-
sində narahatlıq kimi müxtə-
lif ağciyər vəziyyətlərində
müşahidə olunanlara bən-
zər simptomlar göstərir. Qı-
cıqlandırıcılara və digər
maddələrə mərüz qaldıqda
tənəffüs yollarının daralma-
sına səbəb olan ekoloji ağci-
yər xəstəlikləri (tənəffüs yo-
llarının hiper-reaktivliyi) qəfil
nəfəs darlığına, hırıltıya və
astma və ya xroniki obstruk-
tiv ağciyər xəstəliyi (KOAİ)
kimi əvvəlcədən mövcud
olan vəziyyətlərin kəskin-
ləşməsinə səbəb ola bilər.

Xroniki və təkrarlanan

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Sevinc TELMANQIZI

Kimlər utilizasiya haqqı ödəməyəcək?

Müasir dünyada at-
mosfer havasının
çirklənməsində av-
tonəqliyyat vasitə-
lərindən atılan zərərli maddə-
lər əsas yer tutur. Dinamik iqtisadi
inkişafı ilə bağlı ölkəmizdə də
atmosfərə atılan çirklən-
diricilərin əsas mənbəyi məhz
nəqliyyat vasitələridir.

Bunu Ekologiya və Təbii
Sərvətlər Nazirliyinin Ekoloji
təhlükəsizlik fəaliyyətinin
təhlili və qiymətləndirilməsi
şöbəsinin müdiri Aytən Seyi-
dova nəqliyyat vasitələrinin
utilizasiyası, mövcud vəziy-
yyət və qarşıda duran məsələ-
lərə bağlı keçirilən dəyirmi
masada deyib.

O qeyd edib ki, ölkəmizdə
köhnə avtomobillərin utiliza-
siyası məsələsi ekoloji baxı-
mından xüsusi əhəmiyyət

kəsb edir: "Utilizasiyanın
əsas məqsədi ekoloji baxım-
dan istismara yararsız avto-
mobillərin dövriyyədən çıxarıl-
masını, onların müəyyən
hissələrinin təkrar emala yö-
nəldilməsini, ətraf mühit üçün
zərərsiz hala gətirilməsini tə-

min etməkdir.

Utilizasiya proqramının
təsdiq olunması nəticəsində
nəqliyyatlardan atılan zərərli

maddələrin miqdarı azalaca-
kı, bu da insanların sağlamlı-
ğının qorunmasına, ətraf mü-
hitin keyfiyyətinin yaxşılaş-
masına səbəb olacaq.

Yeni utilizasiya proqramı-
nın qəbul olunması köhnə av-
tomobillərin təkrar xammal
kimi emal edilərək yenidən
dövriyyəyə qaytarılması ilə
həm də tullantıların idarə
olunmasının təkmilləşdiril-
məsi nöqtəyi-nəzərindən öz
təhfəsini verəcək".

Ekologiya və Təbii Sərvətlər
Nazirliyinin Ekoloji si-
yasət şöbəsinin əməkdaşı
Qızılgül Həsənova isə vurğulayıb
ki, bir çox ölkələr və şirkətlər
müəyyən bir vaxtdan sonra
yalnız elektrik mühərri-
kli nəqliyyat vasitələri istehsal
edəcəklərini bəyan ediblər.
(APA).

**Qızılgül Həsənovanın
sözlərinə görə, ölkəmizdə**

**köhnə və istifadəyə yarar-
sız nəqliyyat vasitələrinin
utilizasiyası prosesinin
tətbiqi məqsədilə qanun-
vericilikdə bir sıra dəyişik-
liklər edilib:** "Belə ki, Azər-
baycan Respublikası Prezi-
dentinin 27 yanvar 2024-cü il
tarixli Sərəncamı ilə nəqliy-
at vasitələrinin utilizasiyası
fondu yaradılıb, 31 yanvar
2024-cü il tarixli qərarı ilə bu
fondun vəsaitinin formalaş-
dırılması və istifadə Qayda-
ları təsdiq edilib. Qaydalara
əsasən, fondun vəsaiti utili-
zasiya haqqı, kreditlər və
qrantlar, könüllü ianələr,
beynəlxalq təşkilatların və
digər donorların ayırmaları
və digər mənbələr hesabına
formalaşacaq. Utilizasiya
haqqı yalnız istismar müddəti
4 ili keçmiş nəqliyyat vasi-
tələri üçün ödəniləcək".

□ "Yeni Müsavat"

Azərbaycanda bir sıra iri dövlət müəssisələrinin qismən özəlləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bu barədə Prezident İlham Əliyev 2023-cü ilin avqustunda imzaladığı fərmanda hökumətə tapşırıq verib. Fərmana əsasən dövlət müəssisələrinin özəlləşdirilməsində özəl sektorun investisiyaları cəlb ediləcək. Qismən özəlləşdiriləcək dövlət müəssisələri "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyindəki "Bakı Telefon Rabitəsi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, "Aztelekom" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, həmçinin "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, SOCAR-a məxsus "Azərikimya" İstehsalat Birliyi (Etilen-Polietilen zavodu), Karbamid zavodu və Metanol zavodudur.

İqtisadiyyat Nazirliyi Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin rəhbəri Mətin Eynullayevin verdiyi məlumata görə, fərmanın icrası çərçivəsində səkkiz dövlət müəssisəsi üzrə təkliflər hazırlanır. O bildirib ki, söhbət bu müəssisələrdə dövlətin iştirak payının azaldılmasından gedir. Həmin müəssisələr səhmləşdiriləcək, onların səhmlərinin bir hissəsi satılacaq və onların alınmasında xarici və yerli şirkətlər iştirak edə biləcəklər. Hazırda təkliflərin hazırlanması üzərində iş aparılır və bu iş fərmanda nəzərdə tutulduğu kimi, doqquz ay ərzində başa çatdırılmalıdır.

Qeyd edək ki, qismən özəlləşməyə açılan müəssisələrin hamısı gəlirlə işləyən müəssisələrdir ki, Azərbaycan realığında bu, az rast gəlinən haldır. Çünki dövlətə məxsus əksər şirkətlər daim zərərle işləyir, dövlətin boynunda ağır yükə çevrilirlər. Maraqlıdır ki, qismən özəlləşdirilməsi nəzərdə tutulan müəssisələrdən heç biri zərərle çalışmır.

Ölkənin qızıl və gümüş yataqlarının bir hissəsinin istismarını həyata keçirən "AzerGold" QSC-nin rəhbərliyinin təqdim etdiyi hesabatdan aydın olur ki, 2023-cü ildə gəlirlərdə ciddi artım baş verib. Hesabat ilində hasilat göstəriciləri 63.7 min unsiya qızıl təşkil edib. Bu, fəaliyyət dövrü ərzində ən yüksək illik göstəricidir. Eyni zamanda ötən il 114.3 min unsiya gümüş hasilatı həyata keçirilib. Beləliklə, qızıl hasilatı planından 2 faiz, gümüş hasilatı isə 6 faiz artıq icra edilib. 2022-ci illə müqayisədə 2023-cü ildə qızıl hasilatında 1.7 min unsiya artım (3 faiz) qeydə alınıb.

Neft-kimya və telekommunikasiya sektorunda "özəlləşmə hazırlığı" - dövlət nə qazanacaq?

Ekspert: "Rentabelli işləyən müəssisələrin özəlləşdirilməsinin səmərəli yol olduğunu düşünmürəm"

2024-cü il üçün hasilat planı isə hesabat ili ilə müqayisədə 9 faiz daha artıq olmaqla 70 min unsiya qızıl, 27 faiz daha artıq olmaqla - 156.8 min unsiya gümüş təşkil edir. Hesabat ilində beynəlxalq və yerli bazarlarda qızıl və gümüş satışı nəticəsində 232.8 milyon manat məbləğində gəlir əldə edilib. 2022-ci illə müqayisədə ümumi satış gəlirlərində 15 faiz artım qeydə alınıb. Bu vəsaitin 210.1 milyon manatını ixrac, 22.7 milyon manatını daxili satış gəlirləri təşkil edir. İxrac gəlirləri 2022-ci illə müqayisədə 11 faiz, yerli bazarda satış gəlirləri isə 81 faiz artıb. 2023-cü ildə qiymətli məhsulların ümumi satışlarından əldə edilmiş gəlirlərin 97.9 faizi məhz qızılın satışı nəticəsində əldə edilib. Bununla, 2017-2023-cü illər üzrə qızıl və gümüşün satışı nəticəsində əldə edilmiş ümumi gəlir 1.19 milyard manata çatıb.

2015-ci ildə çöküşdən xilasına 15 milyard manatdan yuxarı dövlət vəsaiti sərf olunan Azərbaycan Beynəlxalq Bankı son illərdə yüksək sürətlə inkişaf edir. Bank ötən 2023-cü ildə 322 milyon manat xalis mənfəət qazanıb. Bu, 2022-ci illə müqayisədə 27 faiz artım deməkdir. 2023-cü ildə ABB-nin cəmi əməliyyat mənfəəti 388 mil-

yon manatdan 484 milyon manata yüksəlib. Vergidən əvvəl xalis mənfəət isə 421 milyon manata çatıb.

Bankın aktiv müştərilərinin sayında il ərzində 25 faiz artım qeydə alınıb. Kredit portfeli 2023-cü ilin əvvəli ilə müqayisədə 1.5 milyard manat, yəni 43 faiz artaraq 5 milyard manatı ötürüb.

ABB 2023-cü il ərzində dövlət büdcəsinə ümumilikdə 117 milyon manat vergi ödəyib. Bunun 84 milyon manat hissəsi mənfəət vergisi olub. Bundan başqa, ABB 2022-ci ilin mənfəətindən ötən il səhmdarlarına 156 milyon manat dividend də ödəyib. Bankın səhmlərinin 96,4 faizi dövlətə məxsus olduğundan dividendlərin 151 milyon manatı dövlətə ödənilib.

Ümumən, son 5 ildə mənfəət vergisi, səhmdarlara ödənilən dividendlər nəzərə alınmaqla dövlət büdcəsinə və sosialyönümlü layihələrə ABB 1.3 milyard manatdan çox ödənişlər edib. 2023-cü il ABB-nin sağlamlaşma dövründən sonra ən yüksək əməliyyat mənfəəti qazandığı ildir. Bank rəhbərliyinin verdiyi məlumata görə, bu il səhmdarlara ödənilən dividendlərin artırılması və minimum 15 faiz gəlirliliyin təmin olunması məqsədilə 185 milyon manat həcmində dividend ödənişi təklif

edəcəklər.

"Aztelekom" və "Baktelekom"a gəlincə, son illərdə bu müəssisələrin də zərər-dən mənfəətə çıxışı müşahidə olunur. Bu dövlət müəssisələrinin özəlləşdirilməsi məsələsi müəyyən zamanla dəfələrlə gündəmə gətirilib. İndi hökumət onların tamamilə deyil, qismən özəlləşməsinə qərar verib.

SOCAR-ın tabeliyində olan müəssisələr də perspektivli müəssisələrdir. Belə ki, karbamid zavodunun yaradılması ilkin dövrdə dövlət büdcəsindən ayrılan maliyyə vəsaiti hesabına həyata keçirilib. Daha sonra Cənubi Koreyanın İxrac-idxal Bankından (KE-XIM), habelə "Societe Generale" (Fransa), "Deutsche Bank" (Almaniya) və "UniCredit" (Avstriya) banklarından dövlət zəmanəti əsasında 500 milyon avro məbləğində vəsait cəlb edilib. Həmçinin layihə ilə bağlı vergi və rüsumların, habelə digər xərclərin ödənilməsi məqsədilə SOCAR tərəfindən təxminən 100 milyon avro məbləğində vəsait ayrılıb. Hazırda zavodun istehsal etdiyi karbamid ölkə daxilində satılmaqla yanaşı, xaricə də ixrac olunur. Dövlət Gömrük Komitəsinin statistikasına əsasən, 2023-cü ildə karbamid ixracının dəyəri 83

milyon dollardan yuxarı olub. Bu, 2022-ci illə müqayisədə dəyər baxımından 60 faizdən çox azalma deməkdir və tamamilə dünya bazarındakı ucuzlaşmadan irəli gəlir, həcm baxımından ixracda nəinki azalma yoxdur, əksinə, artım var. Belə ki, 2022-ci ildə Azərbaycandan xaricə 360,2 min ton, 2023-cü ildə isə 362,2 min ton karbamid satılıb.

Metanol zavodu vaxtilə ABB-dən alınan kredit hesabına yaradılıb, bir neçə il fəaliyyət göstərmiş. Lakin xammal çatışmazlığı üzündən fəaliyyətini dayandıraraq 2016-cı ilin noyabr ayından SOCAR-ın törəmə şirkəti - "SOCAR Methanol" MMC təhvil alıb, 2018-ci ilin oktyabr ayından isə obyekt SOCAR-ın strukturuna daxil edilib. SOCAR zavodu yenidən qurub, 2021-ci ildə yenidən fəaliyyətini bərpa edib. SOCAR zavodu əldə etdiyi dövrdə ABB Maliyyə Nazirliyinin təminatı ilə şirkətə 1,5 milyard manat kredit ayırıb. Daha sonra həmin kredit dövlət hesabına SOCAR-ın borcları sırasından silinib.

Dövlət Gömrük Komitəsinin statistikasına əsasən, 2023-cü ildə Azərbaycandan xaricə 89 milyon 858.38 min dollarlıq metanol ixrac edilib. Bu, 2022-ci illə müqayisədə dəyər baxımından 32 faiz azalma deməkdir - 2022-ci ildə 131,9 milyon dollarlıq metanol ixracı qeydə alınmışdı. Lakin bu azalma sırf məhsulun dünya bazar qiymətindəki ucuzlaşma ilə bağlıdır. Belə ki, 2022-ci ildə 504,3 min ton, 2023-cü ildə isə 501,570 min ton metanol ixrac edilib. Metanol zavodunun məhsulu 10-dan yuxarı ölkəyə ixrac edilir.

"Azərikimya"-nın Etilen-polietilen zavodu da yenedənqurmadan keçib və sağlamlaşdırılmış müəssisələrdən hesab olunur. 2023-cü ildə ilkin formalar-

da Etilen polimerləri ixracı 155,2 milyon dollardan yuxarı olub.

Göründüyü kimi, qismən özəlləşdirməyə açılan müəssisələrin hamısı perspektivli və gəliri sürətlə artan müəssisələrdir. Bəs onların qismən özəlləşdirilməsi dövlətə nə verəcək? Bu addım nə qədər səmərəli hesab oluna bilər?

İqtisadçı-ekspert El-dəniz Əmirovun fikrincə, rentabellsiz müəssisələrin dövlətin idarəçiliyində saxlanılaraq, rentabelli olanların özəlləşdirilməsi doğru yanaşma deyil: "İlk növbədə onu qeyd edim ki, əgər biz iqtisadi sistem olaraq bazar prinsiplərini əsas götürürüksə, o zaman dövlətin yükünün azaldılması və müəssisələrin özəl sektora ötürülməsi mütləqdir: azad rəqabət mühitinin yaradılması baxımından. Amma biz əksər istiqamətlərdə dövlətin müdaxiləsini saxlayırıqsa, dövlət iqtisadi məsələlərdə yenə də yüklüdürsə, bu şəraitdə rentabelli müəssisələrin özəlləşdirilməsi başadüşülən deyil. Əgər özəlləşmə prosesləri kütləviləşirsə, dövlətin iqtisadiyyatda yükü azaldılırsa, o zaman dövlətin belə rentabellə idarə etdiyi müəssisələrin özəlləşdirilməsi də təbiidir. Lakin dövlət zərərle işləyən müəssisələri özündə saxlayıb, yükünü çəkdiyi bir halda rentabelli işləyib, dövlətə gəlir verən müəssisələri özəl əllərə verməsinin hansı iqtisadi səmərəyə əsaslandığını anlamaq çətindir".

Ekspertə görə, rentabellə işləyən müəssisələr o halda özəlləşməyə açıla bilər ki, fəaliyyətindən gəlirlilik azalmağa başlasın: "Bu halda da müəssisənin fəaliyyəti hərtərəfli şəkildə qiymətləndirilməli, özəlləşmə prosesi tam şəffaf şəkildə həyata keçirilməlidir".

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 20 (8393) 2 fevral 2024

Hindistanda səkkiz ay həbsdə qalan göyərçin sərbəst buraxıldı

Hindistanın Mumbay şəhərinin polisi Çinin xeyrinə casusluqda şübhəli bilinən göyərçini sərbəst buraxıb. Qeyd olunur ki, quş səkkiz ay həbsdə qalıb. Göyərçin 2023-cü ilin may ayında tutulub. Onun pəncələrində iki metal üzük bağlanmışdı, içərisində isə çin dilində yazılar olub. Sonradan məlum olub ki, göyərçin Tayvanın açıq sularında yarışda iştirak etmiş və təsadüfən ölkə ərazisindən uçub gedib. Quş hüquq-mühafizə orqanlarından müvafiq icazə alındıqdan sonra yanvarın 30-da buraxılıb.

Yeni Zelandiya kosmetikada "əbədi kimyəvi maddələrin" istifadəsini qadağan edən ilk ölkə oldu

Yeni Zelandiya kosmetikada "əbədi kimyəvi maddələrin" (PFAS) istifadəsini qadağan edən ilk ölkədir. Bu maddələr ciddi sağlamlıq problemlərinə səbəb ola bilər. Qeyd olunur ki, Yeni Zelandiya Ətraf Mühitin Mühafizəsi Təşkilatı (EPA) tərəfindən tərtib edilən qadağa 2026-cı il dekabrın 31-dən qüvvəyə minəcək. Bundan əlavə, 30 iyun 2028-ci il tarixinədək tərkibində kimyəvi maddələr olan bütün kosmetik məhsulların utilitizasiyası planlaşdırılır.

"Əbədi kimyəvi maddələr" gündəlik həyatda geniş istifadə olunan sintetik kimyəvi maddələrdir. Uzun parçalanma müddətinə görə onlara "əbədi" deyilir. Kimyəvi maddələr ən çox dirimək lakı, tərəş kremi, tonal krem, pomada və tuş kimi kosmetik vasitələrin istehsalında istifadə olunur. Bu maddələrin istifadəsi kosmetikaya suya davamlı edir və onların istifadəsini müddətini uzadır. Xatırladaq ki, 2023-cü ilin aprelində ABŞ-nin bezi ştatlarının, o cümlədən Kaliforniya, Kolorado və Merilend ştatlarının səlahiyyətli orqanları məhdudiyyətlər tətbiq ediblər. Onlar 2025-ci ildə qüvvəyə minəcək. Lakin qadağa bütün ölkəyə deyil, yalnız müəyyən ərazilərə şamil edilir.

Dünyanın ən məşhur moda brendinin adı açıqlanıb

"Lyst" onlayn platforması dünyanın ən məşhur moda brendlərinin reytingini dərc edib. Siyahı platformanın rəsmi saytında yerləşdirilib. Məlumatla görə, siyahıda birinci yeri İtaliyanın "Prada" brendi tutub. Son rübdə moda evi Şanxayda "Pradasphere II" adlı sərgi açıb və NASA astronautları üçün skafandrlar hazırlamaq

üçün ABŞ-nin "Axiom Space" şirkəti ilə əməkdaşlıq etdiyini açıqlayıb. Bundan əlavə, brend Maya Houk, Demson İdris, Lui Patrik və Kim Terinin rol aldığı bir reklam kampaniyası yayımlayıb.

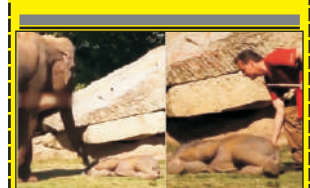
İkinci yerdə "Miu Miu" brendi qərarlaşıb. "Loewe" brendi üçüncü yeri tutub. 2023-cü ilin son rübünün ən populyar mo-

da brendləri siyahısına, həmçinin "Bottega Veneta", "Moncler", "Saint Laurent", "Versace", "Jacquemus", "Burberry", "Valentino", "Gucci", "Balenciaga", "Diesel", "Skims", "Dior", "Louis Vuitton", "UGG", "The Row", "JW Anderson" və "Fendi" də var.

İngiltərədə 12 yaşlı oğlunun IQ testinin nəticələri hər kəsi heyərləndirdi

Britaniyada məktəbli Sayrus Lyun "Mensa" IQ testindən 162 mümkün baldan 160 bal toplayıb. Nəticələrə əsasən, oğlan planetin ən ağıllı insanların klubu kimi tanınan "Mensa" təşkilatına qəbul edilib. Bu təşkilata ancaq IQ səviyyəsi dünya əhalisinin 98 %-dən yüksək olanlar qoşula bilər. Lyunun nisbətən nəzəriyyəsinin müəllifi Albert Eynşteyn və astrofizik Stiven Hokinq kimi dahi alimlərlə eyni səviyyəli intellektə malik olduğu hesab olunur. Məlumdur ki, Lyun fortepiano da ifa edir və gələcəkdə riyaziyyatçı olmaq istəyir. Məktəbli özü belə yüksək bal toplayacağını düşünməyib.

Balasını yuxudan oyada bilməyən fil işçilərindən kömək istədi

Balamı yuxudan oyada bilməyən fil işçiləri üçün gözlənilən müddətə çatdırılıb. Bununla bağlı sosial şəbəkələrdə kadrlar yayılıb. Videodan görünür ki, fil nə qədər cəhd etsə də, balasını durğunluqda bilmir. Nəhayət, ana fil qoruyqda iş görənlərə yaxınlaşır və balasına tərəf gəlir. Gözlənilənlərdən biri nə üçün çağırıldığını anlayır və balanı yuxudan oyadır. Kadrlar istifadəçilər tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb. Video sürətlə sosial şəbəkələrdə yayılıb.

Bunları bilirsinizmi?

- * Dünyanın ən sürətli böyüyən bitkisi bambuk bir gündə 90 sm qədər uzanır.
- * Ortalama bir aysberqin ağırlığı 20 milyon ton.
- * 18 fevral 1979-cu ildə səhra çölünə qar yağmışdı.
- * Dünyanın ən böyük şəkər ixracatçısı Kubadır.
- * Eskimo dilində qar yağmurlarının fərqlərini təsvir etmək üçün istifadə edilən iyirmidən çox söz vardır.
- * Ən yaxın olduqları nöqtədə, Rusiya və Amerikanın bir-birlərinə uzaqlıqları dörd km deyil, daha azdır.
- * Səudiyyə Ərəbistanında heç çay yoxdur.
- * Monakonun milli orkestri ordusundan daha geniş bir heyətə malikdir.
- * Zürafələr üzə bilməz.
- * Ortalama olaraq, Amerikada gündə üç ədəd cinsiyyət dəyişdirmə əməliyyatı reallaşmaqdadır.
- * İnsan beyninin 80%-i sudur.
- * Amerikada hər saatda 40 adam xərcəngdən həyatını itirir.
- * İrəliyə doğru bir addım atıldığında insan bədənindəki 54 əzələ çalışır.
- * İnsan beyninin ortalama ağırlığı 1.3 kq-dır.
- * Birinin üzünü xatırlamaq üçün beynin sağ tərəfi istifadə edilir.
- * Yetkin bir insan gündə ortalama olaraq 23 min dəfə nəfəs alır.
- * Qaşları yuxarı qaldırmaq üçün 30 əzələni hərəkətə keçirmək lazımdır.
- * Kişilər qadınlara görə on qat daha çox rəng kuru olurlar.
- * Uşaqlar baharda daha çox böyüyür.
- * Ortalama bir birə, öz böyüklüyünün 150 qatı yüksəkliyə tullana bilər.
- * İnsanlar bədənində 300 ədəd sümüklə doğulurlar, amma yetkin olduqlarında bu ədəd 206-ya düşür.
- * Hər dörd amerikalıdan biri mütləq televiziyada görünür.
- * Kəpənəklər ayaqları ilə dad alırlar.
- * Saşınların əsmərlərə görə daha çox saçı var.
- * İllərə görə ortalama alındığında, hər il eşşəklər tərəfindən öldürülən insan sayı təyyarə qəzalarında ölənlərin sayından daha çoxdur.
- * Qadınlar kişilərə nisbətən iki qat çox göz qırpar.
- * İnsan bədənindəki ən güclü əzələ dildir.
- * Gözləri açıq saxlayaraq qırımaq qeyri-mümkündür.
- * İnsanlar beyinlərinin yalnız 10 %-ni istifadə edirlər.
- * Filler tullana bilməyən tək məməlidir.
- * Elektrikli kürsü bir stomatoloq tərəfindən icad edilmişdir.

Çinli təqaüdə dünyanın ən yaşlı videoblogeri oldu

Çinli təqaüdə dünyanın ən yaşlı videoblogeri olub. İnternetdə "Yanq baba" (Grandpa Yang) kimi tanınan 88 yaşlı Yanq Binqlin dünyanın ən yaşlı videoblogeri kimi Ginnesin Rekordlar Kitabına düşüb. Təqaüdəliyinin sosial şəbəkələrdə yeniliklərini izləyən 280 minə yaxın izləyicisi var.

Kişi 1998-ci ildə təqaüdə çıxandan sonra videooyunlarla məşğul olmağa başladığını söyləyib. O vaxtdan bəri o, gündə üç saatdan altı saata qədər vaxtını sevimli hobbisinə həsr edir. Yanqın həyat yoldaşı onun hobbisini dəstəkləyir, hətta bəzən onunla oynayır. Bundan əlavə, Binqlin nəvələrini və digər ailə üzvlərini videooyun dünyası ilə tanış edib.

Çinli rekordçu olmasına və şəxsiyyətinə daha çox diqqət çəkməsinə şadlıq.

"Bədənəm oynaya bildiyi müddətcə, mən həmişə oynayacağam", - o bildirib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500